

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

12/2022

27. jún 2022, III. ročník

Cyklotrasa má tisíce priaznivcov

Foto: Roman Kopka

strany 2 - 3

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Martin sa opäť stal hlavným mestom divadla na Slovensku

Za šesť dní ponúkol divadelný festival Dotyky a spojenia v Martine 36 divadelných inscenácií, päť koncertov, deväť tvorivých dielní.

strana 5

V nemocnici s úspechom zachraňujú kriticky chorých novorodencov

Novovybudované zariadenie neonatologickej kliniky dokáže zabezpečiť špecializovanú zdravotnú starostlivosť o choré novorodeniatka.

strany 10 - 11

Cyklotrasa popri rieke Turiec má už rok, okrem cyklistov ju obľubujú aj chodci

Najrušnejšie je na 2,8 km úseku medzi Martinom a Vrútkami počas slnečných víkendov. Mesto má zámer vybudovať cyklotrasu aj na druhej strane rieky, na niektorých miestach aj s chodníkom pre chodcov.

Cyklotrasa z Martina do Vrútok v dĺžke 2,8 kilometra popri rieke Turiec okamžite očarila tisíce ľudí a to nielen z nášho mesta. Ešte nebola ani komplexne dokončená a už na nej bolo rušno i tesno. Napokon, niet sa čomu čudovať, vybudovala sa na atraktívnom mieste, mimo premávky vozidiel.

Aj preto ju s obľubou využívajú nielen cyklisti, ale aj bežci, korčuliari, kolobežkári. No stretnete na nej aj veľa chodcov, napríklad mamičky s kočíkmi, ale i seniorov, ktorí sa radi poprechádzajú v príjemnom prostredí.

Opatrnosť je nutná

Občas dôjde medzi týmito rôznymi skupinami k menším kolíziám, no keď sú ľudia k sebe tolerantní, rešpektujú i nepísané pravidlá, dajú sa riziká nechcených stretov ľahko eliminovať.

„Žiaľ, nájdú sa ale aj takí, čo si cyklotrasu pomýlia s pretekárskou dráhou a na takýchto pirátov si treba dávať pozor. Inak je toto miesto očarujúce, my napríklad s mojou dcérkou využívame cyklotrasu na presun k OC Tulip, ktoré je neďaleko od nej,“ povedal Róbert Štefanica z Priekopy.

„Naozaj tu niekedy býva tesno, škoda, že sa tu nezmesť aj chodník pre chodcov. To je asi jediné mínus cyklotrasy. Spolu s deťmi sa však snažíme jazdiť opatrne a za sebou, aby sme nebudaj niekoho neohrozili. Bývame v Košútoch, rodičia žijú na Kolónii Hviezda a najjednoduchšie a najbezpečnejšie sa k nim na bicykloch do-

Na cyklotrase sú vybudované aj odpočívadlá. V teplom počasi dobre padne si trochu oddýchnuť. Oceňuje to najmä kvôli deťom i Lada Chvojková.

Foto: Roman Kopka

staneme práve po tejto cyklotrase. Je úžasná, páči sa aj deťom, radi tadiaľto jazdíme,“ povedala Lada Chvojková, ktorú sme zastihli aj s jej ratolesťami odpočívať na jednom z odpočívadiel.

„Raz sa nám stalo, že sme tu našli neporiadok, bolo to vlani, ale v poslednom období je tu už čisto, aj smetné koše sa zrejme pra-

videlnejšie vyprázdňujú. Teraz je ešte aj okolie pokosené, vyzerá to dobre,“ dodala spokojne Martinčanka.

Skvelý nápad

Vybudovať cyklotrasu popri rieke Turiec bol skvelý nápad. Myslí si to Marián Volna zo Záturčia. „Je zásadný rozdiel jazdiť na bicykli v ostrej

Kategória	Chodci + Kolobežkári + Korčuliari			Cyklisti			Celkom
Mesiac	smer Vrútky	smer Martin	Spolu	smer Vrútky	smer Martin	Spolu	
September 2021	1551	534	2085	2911	1570	4481	6566
Október 2021	1944	1135	3079	1531	1629	3160	6239
November 2021	1823	1258	3081	619	663	1282	4363
December 2021	1837	1376	3213	135	149	284	3497
Január 2022	2319	1862	4181	134	153	287	4468
Február 2022	1859	1515	3374	187	180	367	3741
Marec 2022	2373	1935	4308	1018	1079	2097	6405
Apríl 2022	1718	1314	3032	1064	1257	2321	5353
Máj 2022	2365	1532	3897	2699	3116	5815	9712
Jún 2022	1692	1014	2706	1980	2376	4356	7062
Celkom	19481	13475	32956	12278	2172	24450	57406

premávke, kde ste stále v ohrození, a na trase, kde žiadne autá nejazdia. Táto cyklotrasa je kvalitná a pre svoju polohu aj atraktívna. Vidíte, schladzujem sa v rieke Turiec, pár metrov od dráhy. Je to super. Veľmi si želim, aby takýchto cyklotrás bolo v našom meste viac. Dúfam, že sa v ich budovaní bude ďalej pokračovať. Na západe je to normálne, všade to funguje a malo by i u nás.”

Aj Peter Majtán by bol rád, keby sa cyklotrasy budovali nielen v meste, ale aj mimo neho.

„Pracujem v Košťanoch a bolo by fajn sa popri rieke Turiec pohodlne odviezť do práce na bicykli. Je to ideálna alternatíva k automobilom, ktoré prepínajú naše cesty. Vo Vrútkach mám záhradu, za pár minút sa k nej pohodlne dostanem. Na tejto novej cyklotrase jazdím rád, hoci si niekedy musím dávať pozor na chodcov, ktorí nekráčajú za sebou, ale vedľa seba.”

Čo hovoria čísla

Na cyklotrase bol vlni pri Pltníkoch, teda na jej začiatku, resp. konci, nainštalovaný cyklosčítač. Zo zistených údajov vyplýva, že cyklotrasou od septembra 2021 po 20. jún 2022 prešlo 57406 ľudí, z toho cyklistov 24450 a chodcov, kolobežkárov či korčuliarov takmer 33-tisíc. Ale už od mája, keď je vonku príjemnejšie počasie, sa pomer cyklistov oproti chodcom zvyšoval. A tento trend možno očakávať prakticky až do jesene.

Viac cyklistov ako chodcov stretnete počas pracovných dní. Napríklad v utorok 14. júna

Cyklotrasa popri rieke Turiec, ktorá spája Martin s Vrútkami, si rýchlo našla priaznivcov.
Foto: Roman Kopka

bolo cyklistov 66 % a chodcov, kolobežkárov a korčuliarov „iba“ 34 %. Najplnšie je na cyklotrase cez víkend, a to v čase od 15. do 17. h. Najviac ľudí počas jedného dňa prišlo na cyklotrasu, či už pešo alebo na bicykli, prvú júnovú nedeľu. Bolo ich 613, z toho cyklistov 305 a chodcov 308.

„Aj tieto dáta potvrdzujú, že Martinčania si buď prechádzku, alebo jazdu popri Turci obľúbili, je to vítaná možnosť na aktívny relax, čo ja ako lekár podporujem. Radi by sme cyklo-

trasu, ale na niektorých miestach už aj s chodníkom, vybudovali i na druhej strane rieky, a to až v smere na Košťany. Samozrejme, týka sa to tých lokalít, kde nám to vlastnicke pomery umožňujú. Na takéto projekty budú s vysokou pravdepodobnosťou zo strany štátu vypísané aj rôzne výzvy a je logické, že sa o peniaze z eurofondov budeme uchádzať,” zdôraznil Ján Danko, primátor mesta Martin.

Roman Kopka

Pred finišom bol Martin na prvom mieste

Pre účastníkom kampane „Do práce na bicykli“ pripravilo mesto Martin olovrant.

Miroslava Serdelová (vpravo) jazdí na bicykli takmer stále. Nielen do práce.
Foto: Roman Kopka

Júnová celoslovenská kampaň „Do práce na bicykli“ ide do finále a mesto Martin opäť patrí k jej najaktívnejším účastníkom. Spomedzi 105 samospráv si cyklisti a cyklistky z nášho mesta

pred cieľovou rovinou držali prvé miesto v celkovom hodnotení.

Mesto Martin v priebehu súťaže tradične pre cyklistov jazdiacich do práce na bicykli, ale aj

pre všetkých, ktorí šetria životné prostredie na príklad tým, že nejazdia autom, pripravilo na cyklorase v centre pri Vajanského námestí už tradičný olovrant.

„Aj takto sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí sa do kampane zapojili. V tomto roku nás bicykluje 817 v 240 tímoch, čím sme prekonalí aj vlaňajší rekord. Pribudli aj noví ľudia, nové firmy, ale i stredoškólači,” tešila sa Ivana Bobrovská, vedúca oddelenia projektového manažmentu a cykloturistiky MsÚ v Martine.

„Je milé, že sa tu môžeme takto aspoň na chvíľu zastaviť, stretnúť sa s tými, ktorí naháňajú kilometre, a zároveň sa aj povzbudiť. Snažím sa do práce jazdiť na bicykli (z Košút do nemocnice a späť) každý deň, a to aj mimo tejto kampane. Baví ma jazdiť, je to môj životný štýl a aj sloboda. Niekedy je síce jazdiť na bicykli po našich cestách zložitá, je stále veľa motoristov, ktorí vám dajú najavo silu svojho auta, ale neodradí ma to. A aj chodci by nemuseli kráčať na cyklotrasách vedľa seba. Iste, aj cyklisti sú niekedy neporiadní a niektorí z nich sa bláznia na pešej zóne. To tiež nie je v poriadku, takže máme všetci čo zlepšovať,” myslí si Miroslava Serdelová.

(KP)

Poslanci upravovali rozpočet, peniaze pôjdu na jasle i na zvýšené energie pre športoviská

Finančne sa podporilo aj vybudovanie tribún na Pltníkoch, schválená bola i mimoriadna dotácia pre hádzanárov, ktorí budú hrať v nasledujúcej sezóne extraligu.

Martinskí poslanci sa na júnovom zasadnutí mestského zastupiteľstva zaoberali aj návrhom na ďalšiu zmenu rozpočtu mesta Martin na rok 2022. Po presunutí financií z kapitálových výdavkov vo výške 111418 €, ktoré boli určené na strategické plánovanie a prípravu projektov z fondov EÚ, dotácií a nadačných zdrojov, rozhodli o dofinancovaní výstavby detských jasí v Záturčí sumou 91366 €, keďže bolo nutné vykonať doplnujúce stavebné práce a dodávky, ktoré neboli zahrnuté v pôvodnej zmluve.

Na výstavbu jasí získalo mesto Martin nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja vo výške takmer 334-tisíc eur, pričom pri 5-percentnom spolufinancovaní projektu prispelo už sumou 18091,73 eura.

Definitívne je rozhodnuté aj o výstavbe dvoch štvorradových tribún so šikmou strechou a kapacitou 2 x 130 miest na sedenie na futbalovom ihrisku na Pltníkoch. Na tento účel poslanci vyčlenili 20052 €. Ďalšie potrebné zdroje získalo mesto z mimorozpočtových zdrojov, 20-tisíc od Slovenského futbalového zväzu z projektu Eurá z Eura a na tento účel použije aj 10-tisíc eur z grantu od Martinskej teplárenskej.

Mestské zastupiteľstvo schválilo aj príspevok 45-tisíc eur pre Správu športových zariadení mesta Martin, pričom 36-tisíc eur z tejto sumy bude použitých na zvýšené náklady na energie v Šport parku Pltníky a 9-tisíc eur sa použije na vykrytie nákladov vyplývajúcich zo zmluvy o spolupráci pri vytvorení športového centra pri základnej škole, ktoré zabezpečovalo školský korčuliarsky program pre žiakov II. ročníkov základných škôl. Tieto výdavky budú uhradené z podielových daní.

Poslanci pri prerokovaní zmien rozpočtu tiež rozhodli o vyčlenení 30-tisíc eur na odstraňovanie nedostatkov po vykonaných revíziách roku 2017 a odstraňovanie porúch nad rámec príslušnej zmluvy so Sociálnym podnikom.

Zastupiteľstvo pri zmenách rozpočtu rozhodlo aj o mimoriadnej dotácii pre športový klub MHÁK Martin vo výške 30-tisíc eur, ktorý po víťazstve v I. hádzanárskej lige bude hrať v sezóne 2022/2023 najvyššiu slovenskú súťaž – Niké Handball extraligu. Prostriedky na dotáciu mesto použije z odvodu zo zisku spoločností, v ktorých má mesto účasť.

Všetky návrhy na zmeny v rozpočte boli schválené všetkými prítomnými poslancami a poslankyňami.

Roman Kopka

Zastupiteľstvo rozhodvalo aj o dofinancovaní výstavby detských jasí v Záturčí.
Foto: Roman Kopka

STRUČNE Z MARTINA

Šanca na vybudovanie športovej haly

Mesto Martin sa zapojí do výzvy ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie na predkladanie žiadosti o dotáciu v oblasti podpory regionálneho rozvoja s cieľom vybudovania multifunkčnej voľnočasovej športovej haly.

Maximálna výška požadovanej dotácie je 1 200 000 €, alokácia na výzvu je 12 miliónov eur. Spolufinancovanie je požadované minimálne vo výške 10 percent. Zastupiteľstvo schválilo na spolufinancovanie projektu 240-tisíc eur.

Mesto chce vybudovať multifunkčnú halu v areáli ZŠ Alexandra Dubčeka v Martine na Severe. Tá musí spĺňať minimálne štandardy pre športy ako volejbal, basketbal, hádzaná, florbal, futsal, bedninton, florbal. Minimálny hrací priestor je 40 x 20 m s výbehovou zónou z každej strany minimálne 2,5 m, počíta sa aj so striedačkami a hľadiskom pre 100 divákov. Súčasťou haly sú i šatne, miestnosť pre rozhodcov, skladovotechnická miestnosť, miestnosť prvej pomoci a hygienické zázemie.

Mesto viac prispeje na dovoz stravy

Mesto Martin vzhľadom na zvýšené náklady na pohonné hmoty zvyšuje svoj príspevok na donášku stravy do domácnosti z 0,15 eura na 0,20 eura. Pre klientov sa poplatok za dovoz stravy, ktorý je v maximálnej výške 0,35 eura, nemení.

Výstava návrhov na parkovacie domy

V OC Tulip v Martine si až do 9. júla môžete pozrieť výstavu súťažných návrhov parkovacích domov. Spoločnosť Turiec vyhlásila verejnú anonymnú jednokolovú urbanisticko-architektonickú súťaž návrhov na komplexné riešenie parkovacích domov v dvoch obytných zónach mesta Martin, v mestskej časti Záturčie a v mestskej časti Košúty, na sídlisku Košúty II.

Cieľom súťaže návrhov bolo vyriešenie problémov s parkovaním osobných motorových vozidiel v obytných zónach s veľkou hustotou zástavby. Porota na svojom hodnotiacom zasadnutí rozhodla o víťaznom návrhu projektu parkovacích domov, kde zhodne prvú priečku obsadili spoločnosti KRALIK.PARTNERS, s. r. o. a vranka architekti, s. r. o. so svojimi návrhmi.

(KP)

Je dobre, že festival existuje, hlad po divadle treba uspokojiť

Za šesť dní ponúkoll divadelný festival Dotyky a spojenia v Martine 36 divadelných inscenácií, päť koncertov, dva workshopy, deväť tvorivých dielní pre deti a 22 diskusií o divadle. A organizátori mysleli v programe aj na pomoc Ukrajine.

Medzi inými partnermi festival podporilo aj mesto Martin. „Som rád, že Martin sa opäť po rokoch pandemickej absencie stal kultúrnym centrom Slovenska. Dotyky a spojenia sú jeho ozdobou,“ povedal na otvorení festivalu primátor Ján Danko.

Prinášame vám dojmy z divadelného diania a z diskusií po odohratých predstaveniach.

Božidara Turzonovová, členka Činohry SND a patrónka festivalu:

Som nesmierne rada, že sa po dvojročnej pandemickej prestávke môžeme zase divákom pozerať do očí.

Uvedomila som si, akú silu má divadlo, aké je užitočné a pritažlivé. Verte mi, že je veľmi bolestné odohrať predstavenie, pokloniť sa, dvihnúť oči a vidieť prázdne hľadisko. Zo srdca si želám, aby sme už takúto skúšku nemuseli podstúpiť. Je dobre, že takýto festival existuje, že ho v Slovenskom komornom divadle vedia pripraviť a ďakujem všetkým, ktorí sa na jeho organizácii podieľali. Udržujte ho v Martine, je nesmierne potrebný. Hlad po divadle treba uspokojiť.

Jevgenij Libezňuk, člen umeleckého súboru Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove, patrón festivalu:

Mám šťastie, že robím prácu, ktorá ma baví. Z násobilo sa to teraz, keď už môžeme hrať naplno a vnímať spätnú väzbu s hľadiskom. Tento festival robí veľmi veľa pre návrat ľudí k divadlu. Hral

som na jeho prvom ročníku a teraz som prišiel do Martina v úlohe patróna. Je to pre mňa veľká pocta, úplne nová úloha. Človek vždy verí v niečo lepšie, som rád, že sme prekonali dva roky vynútených prázdnin a že sa už môžeme stretávať.

Tomáš Pokorný, herec Divadla Petra Mankoveckého, stvárnil úlohu Emila v inscenácii Prevádzaci:

V našom divadle sme zvyknutí na menšie priestory, hrať v Štúdiu SKD bol pre nás šok i výzva, ako to vykryje-

me. Aj preto, lebo sme stvárňovali tému kontaktu so smrťou blízkeho človeka, v ktorej bolo každé slovo dôležité. Hoci to znie paradoxne, hovoriť o smrti, vyrovnávať sa s ňou ešte za života, je oslobodzujúce. Pre mňa to takto bolo. Podľa ohlasov viem, že to podobne prijalo aj publikum.

Dana Karolová, členka umeleckého súboru DJGT vo Zvolene, stvárnila úlohu Ilky v inscenácii Čepiec:

Ilka učí Katku z Bratislavy ušit tradičný šumiacky čepiec. Ich postupné zbližovanie ukáže nielen viacero prepojení ich životov, ale spomienky prinášajú detaily z minulosti obce, ktorej obyvatelia sú konfrontovaní s predsudkami, stereotypmi určujúcimi ich bežný život. Inscenáciu sme pripravovali cez pandémie. Mali sme relatívne viac času, a to umožnilo aj vstupovať do pôvodnej textovej predlohy a dnes je vybavená pridanou hodnotou celého súboru. Vnímame ju ako erbovú a som rada, že aj martinskému festivalovému publiku sa páčila.

Emil Horváth, člen Činohry SND, v inscenácii Špina stvárnil úlohu Bandi Šuleka:

Vy všetci na festivale nosíte tričko s nápisom: Som tu, pre mňa už treba nápis: Ešte som tu. Pamätám si štyridsiaty ôsmy a režim po ňom a čo všetko bolo treba poupratovať. Aj to, že dávame ľuďom nálepky, len čo sa narodí. Ten je luterán, ten katolík, cigán – a človek sa už toho nezbavil.

A aké problémy to spôsobilo, ako sa to dotklo ľudí – tie predsudky, zaručené pravdy... Ani Martin mojej mladosti nebol výnimkou.

Naša historická pamäť je nulová, preto treba prichádzať s témami, ako v našej inscenácii. Keď sa láska nedelí spravodlivo, jej nedostatok môže byť živnou pôdou pre extrémizmus. Také témy netreba zatať pod stôl.

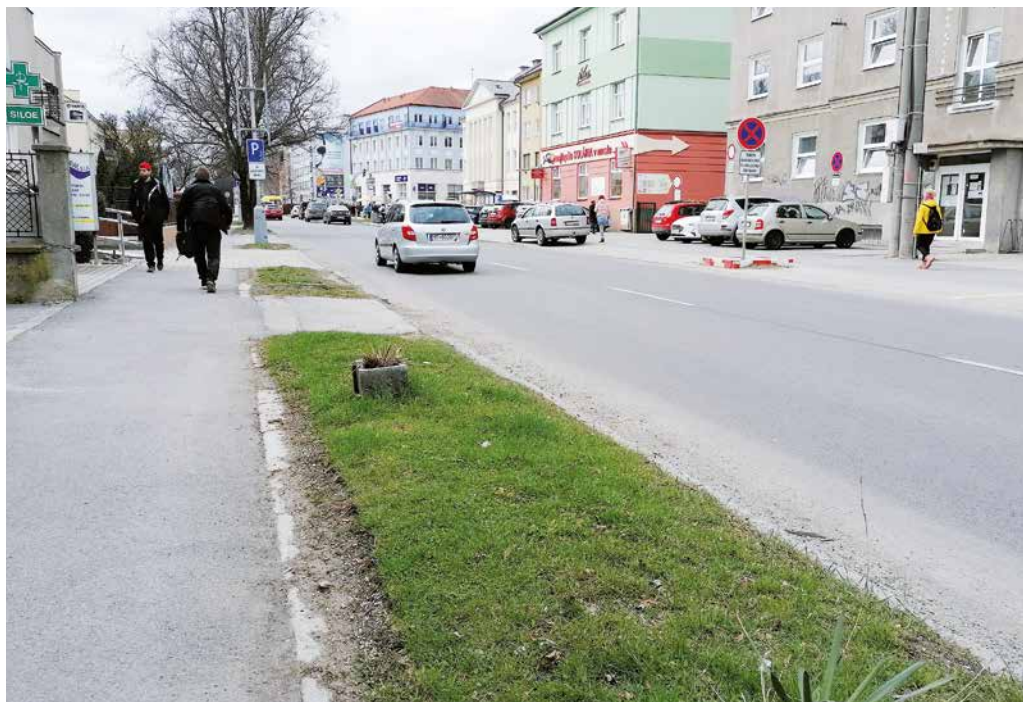
Ján Dobrík, člen umeleckého súboru SKD v Martine, na festivale mu krstili knihu fotografií z divadelného prostredia Ilúzie:

Som rád, že mi vedenie nášho divadla umožnilo na festivale predstaviť moju knižku. Foto- grafovanie ma baví, mám šťastie, že robím s ľuďmi, ktorých mám rád, a ktorých si vážim. Možno aj preto ma pustia do svojej blízkosti a veria mi. Drvivá väčšina fotografií v knihe je výsledok momentálnej improvizácie, štylizovaných je iba pár. Fotím hercov vo chvíľach oddychu, v sústredení, v tvorbe, vtedy, keď sú v pohode. Snažím sa neotravovať, nevyrušovať, hľadám zaujímavý výraz, vtip, dramatikú, gesto, emóciu. Mám v sebe etickú klapku, nefotografujem tých, ktorí to nechcú, lebo si vážim výsadu, že môžem byť v ich blízkosti. Kniha vyšla v náklade 200 kusov, je určená pre bežných ľudí, každý kus je mnou podpísaný. Časť fotografií sa počas festivalu dražila. Výťažok pôjde organizácii Človek v ohrození.

Viera Legerská

Foto: archív SKD, TV JOJ, DJGT, SND, JD

Rekonštrukcii Mudroňovej ulice by mohli pomôcť eurofondy

Ak všetko pôjde tak, ako naplánovali odborné útvary mestského úradu, v treťom štvrtroku tohto roka by sa mala začať rekonštrukcia Mudroňovej ulice v Martine. Podmienkou je získanie nenávratného finančného príspevku. Spoluúčasť mesta už poslanci schválili.

Mesto Martin sa uchádza o nenávratný finančný príspevok na rekonštrukciu Mudroňovej ulice z operačného programu Kvalita životného prostredia. Okrem zlepšenia esteticko-architektonickej funkcie ulice sa rekonštrukciou má znížiť riziko povodní a negatívnych dôsledkov

zmeny klímy. Projekt ráta s obnovením pôvodných pásov zelene s alejami stromov na oboch stranách ulice, s vytvorením autobusovej niky, úpravou a rekonštrukciou existujúcich parkovísk, odvádzaním dažďovej vody zo spevnených plôch a vytvorením malého mestského

Niekde si ochránili aspoň kúsok zelene, no aj tak Mudroňova ulica pôsobí neupravená.
Foto: Bruno Horecký

námestia pred budovou bývalej Advokátskej komory.

Na to všetko treba takmer 640-tisíc eur s tým, že mesto sa zaviazalo 5 percent z tejto sumy financovať z vlastného rozpočtu, čo predstavuje približne 32-tisíc eur.

Bezpečnosť i lepšie hospodárenie s vodou

Pri schvaľovaní finančnej spoluúčasti mesta na májovom rokovaní mestského zastupiteľstva poslanci tento zámer prijali pozitívne. V diskusii sa zdôrazňovalo hlavne to, že ide o jednu z najdôležitejších dopravných tepien mesta, keďže je prietahom štátnej cesty I/65, nachádza sa v bezprostrednej blízkosti centra, lemujú ju objekty s množstvom služieb spojených so zdravím, ale aj podnikateľských i bytových objektov, denne ňou prejdú tisíce áut a chodcov, navyše, jej terajší stav spôsobilo aj zdecimovanie zelene následkom neorganizovaného parkovania, čo treba napraviť.

„Rekonštrukcia je dôležitá aj pre zlepšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, keďže ráta s vybudovaním autobusovej niky, ktorá uvoľní prejazd áut na existujúcich dvoch jazdných pruhoch a prispeje k bezpečnosti chodcov na zastávke MHD,“ pridal argument poslanec Bruno Horecký.

„Projekt má naplánovaných viacero prvkov, ktoré nebudú na pohľad viditeľné, ale ich cieľom bude odvodnenie spevnených plôch a komunikácií, lepšie hospodárenie s dažďovou vodou so závlahami a odvedenie prebytočnej vody do podlažia,“ zdôraznila predkladateľka správy Ivana Bobrovská, vedúca oddelenia projektového manažmentu a cykloturistiky.

Dodala, že ročne by sa v priestore ulice dalo vďaka navrhovaným vodozadržným opatreniam zachytiť okolo 4 300 m³ vody.

Javorová alej, trvalky a organizované parkoviská

Martinčania po rekonštrukcii zaregistrujú novú výsadbu aleje kultivarov javora mliečneho, ktorý časom poskytne zatienenie v lete a minimalizovanie tienenia v zime a nahradí torzo pôvodnej aleje dnes už so zvyškami osemdesiatročných stromov. Zeleň doplnia trvalkové záhony s trávami a trvácnymi bylinami s cibulovinami.

Úpravy sa dočkajú i existujúce parkovacie miesta pri budove Advokátskej komory, má ich tam ostať štrnásť, no budú inak zoradené, a pri Múzeu Andreja Kmeťa, kde bude 10 parkovacích miest, a pri sídle lekárskej služby prvej pomoci 8 parkovacích miest. Terajšie pozdĺžne parkovanie pred objektmi služieb bude presunuté do vnútroblokov.

Viera Legerská

Niekdajšie zelené pásy zmizli aj následkom chaotického parkovania.
Foto: Bruno Horecký

Martinská ferrata je skvost Turca, láka tisíce turistov

Do návštevných kníh sa ročne zapíše viac ako 10-tisíc návštevníkov ferraty. A nielen zo Slovenska.

Posledný júnový piatok smerovali do Martina mnohí turisti, milovníci hôr aj novinári, aby si mohli užiť Ferratový deň na Martinských holiach v sprievode skúsených inštruktorov. Podujatie pripravilo stredisko Winter Park Martinky v spolupráci s členmi Horskej záchrannej služby Veľká Fatra, spoločnosťou FatraSki a Penziónom Ferrata.

Ferratový deň vznikol vďaka spolupráci organizácií, ktoré spája podpora cestovného ruchu. Cieľom aktivity bolo predstaviť Martinské hole ako letnú turistickú destináciu, keďže stredisko Winter Park Martinky je známe predovšetkým vďaka svojim lyžiarskym svahom s prírodným snehom. Leto v Lúčanskej Malej Fatre však prináša mnohé zážitky či atrakcie, o ktorých stačí len hovoriť a rozvíjať ich.

Pribudnú ďalšie atrakcie a podujatia

„Martinské hole navštevujú počas leta tisíce turistov, mnohí z nich prichádzajú aj vďaka ferrate. Poďakovanie preto patrí najmä členom HZS Veľká Fatra, ktorí stoja za týmto krásnym chodníkom a starajú sa oň už od roku 2013. Veríme, že sa nám podarí pomôcť pri rozvoji a údržbe ferraty a aj s ďalšími partnermi v cestovnom ruchu spolu zvýšime atraktivitu Martinských holí počas leta. Stredisko plánuje v blízkom čase sprístupniť novú vyhliadkovú platformu v areáli pri Rotunde, pripravujeme však ďalšie podujatia v spolupráci s mestom Martin, FatraSki či oblastnou organizáciou cestovného ruchu, kde sme členmi. Sme presvedčení, že vzájomná spolupráca organizácií v cestovnom ruchu prináša výsledky, čoho dôkazom je aj Ferratový deň,“ uviedol koordinátor podujatia Matej Bórik zo strediska Winter Park Martinky.

Otvorenia Ferratového dňa sa zúčastnili organizátori podujatia spoločne s primátorom mesta Martin Jánom Dankom a poslancom mestského zastupiteľstva a zároveň predsedom komisie regionálneho rozvoja a cestovného ruchu Daliborom Steindlom.

„Teším sa, že Ferrata HZS bola vybudovaná medzi prvými ferratami na Slovensku. Martin má krásne okolie a k nemu patria aj Martinské hole. Verím, že Martinské hole sa stanú turistickou destináciou, ktorá bude priťahovať ľudí nielen z Martina, ale aj z celého Slovenska a zahraničia,

Nechýba ani lezenie po rebrioch.
Foto: Matej Bórik

a to nielen v zime, ale aj v lete,“ prihovoriť sa účastníkom výstupu Ján Danko, primátor mesta Martin.

Najvýznamnejšou atrakciou Martinských holí je práve Ferrata HZS, na ktorej príprave sa podieľali členovia Skialp klubu Kriváň, príslušníci oblastného strediska HZS Veľká Fatra a viacerí dobrovoľníci a priatelia HZS.

Pred výstupom si turisti môžu zapožičať ferratový set, ktorý pozostáva z prilby, sedáka, tlmiča pádov a rukavíc. Bez setu môže byť postup na chodníku rizikový. V náročnosti sa Ferrata HZS radí do stupňa B a C, pričom nie je vhod-

Výstup ferratou na Martinské hole je zážitkom, ponúka aj dobrodružstvo.
Foto: Matej Bórik

ná pre deti do 10 rokov. Dĺžka trasy je takmer 5 kilometrov, prevýšenie vyše 770 metrov. Chodník je prístupný vždy v období od 1. júna do 15. septembra a od 1. novembra do 15. apríla.

Zážitok, na ktorý sa nezabúda

Už v samotnom úvode sa nachádzala kedysi banská štôlna, z ktorej sa zachoval zasypávaný portál, časť koľajníc, banské vozíky či drvič skál. Návštevníci si tu preto okrem lezenia na zaistených miestach a mostíkoch môžu užiť aj spoznávanie rôznych artefaktov. Lákavá je však aj fauna a flóra, ktorá je popísaná na niekoľkých informačných tabuliach. Na chodníku sa nachádza viacero vodopádov a úsekov, ktoré lákajú najmä fotografov a nadšencov sociálnych sietí pre zdieľanie svojich príbehov. Na poslednom úseku sa ferrata rozdelí a pokračuje v dvoch náročnostiach A/B a B/C. Oba varianty sa následne spoja pri kríži a vrcholovej knižke, kde sa návštevníci môžu podpísať.

Nasleduje krátka prechádzka lesom a výstup pri chatách na Martinských holiach, kde si môžete vychutnať občerstvenie a následne sa horskými terénymi kolobežkami zviezť naspäť na začiatok ku konečnej zastávke MHD, kde sa nachádza parkovisko pre vozidlá alebo kolobežky Bolt, ktorými sa dá zviezť do centra mesta Martin.

(RED)

Za minulý rok pribudli mestu pohľadávky za vyše štvrt' milióna eur

Mesto Martin evidovalo k 31. decembru 2021 pohľadávky po lehote splatnosti úhrnom vo výške viac ako 2,5 milióna eur. Najväčšiu časť pohľadávok tvoria nedoplatky za komunálne a drobné stavebné odpady a na dani z nehnuteľností.

Viac ako 90 percent pohľadávok po lehote splatnosti tvoria v meste Martin nedoplatky za komunálne a drobné stavebné odpady a na dani z nehnuteľností. K 31. decembru minulého roka dlhovali právnické a fyzické osoby za odpad 1,38 milióna eur, čo je 54 percent v štruktúre všetkých nedoplatkov evidovaných na mestskom úrade, a na dani z nehnuteľností takmer 0,9 milióna eur (35,5 %).

Suma pohľadávok sa zvýšila o štvrt' milióna eur

Oproti roku 2020 sa suma pohľadávok zvýšila o vyše štvrt' milióna eur, teda o desať percent. Nedoplatky za daň z nehnuteľností sa zvýšili o sumu 146 750 €, za odvoz a zneškodňovanie odpadov o 146 415 € a nedoplatky dane za psa vzrástli o 6 225 €.

Ako uvádza správa o stave vymáhania nedoplatkov, ktorú nedávno prerokovali poslanci mestského zastupiteľstva, problematickým ostáva naďalej vymáhanie nedoplatkov súvisiacich s komunálnym odpadom. Medzi dlžníkmi je mnoho nezamestnaných, sociálne odkázaných, mnohopočetné rodiny s nízkym príjmom, marginalizované skupiny a ľudia s trvalým pobytom „Martin“.

Medzi dlžníkmi v skupine právnických osôb sú také, ktoré nevyvíjajú už žiadnu činnosť, no sú zapísané v Obchodnom registri.

Niektoré dlhy nevymôže ani exekútor

Najviac dlhov spojených s odpadmi je na Bambuskách, v okrsku Ulice Ambra Pietra a u osôb s trvalým pobytom „Martin“ – spolu ide o vyše 633-tisíc eur, čo predstavuje 46 percent všetkých nedoplatkov za smeti.

Je iba veľmi malý predpoklad vymozenia tohto dlhu, lebo spravidla ide o ľudí bez majetku, ktorý by bol postihnuteľný exekúciou. Navyše, trovy exekučného konania pri zastavení exekúcie z dôvodu jej nevymožiteľnosti znáša mesto. No je zo zákona povinné nedoplatky vymáhať.

Oproti minulosti vlani vzrástli pohľadávky aj v položke dane za psa. Majitelia psov dlhujú mestu 42-tisíc eur, pričom iba za rok 2021 mesto eviduje 259 prípadov daňových dlžníkov a dlžnú sumu – 9 433 €. Aj daň za psa sa vymáha cestou súdneho exekútora od všetkých neplatičov, u ktorých je možné exekúciu uplatniť. Neplatiči, ktorí majú evidovaný pobyt s adresou „Martin“, tvoria polovicu dlžníkov.

Staré exekúcie sa zastavujú

Mesto eviduje nedoplatky od dátumu ich vzniku až do dátumu ich vysporiadania, teda až do chvíle, keď dôjde k úhrade nedoplatku alebo jeho vymoženiu či odpísaniu.

„Okrem aktívneho vymáhania pohľadávok a daňových nedoplatkov mesto zreálňuje ich stav pravidelným odpisovaným z dôvodu ich zániku,“ uvádza spomínaná správa.

U daňových nedoplatkov je v zmysle zákona

Pohľadávky za nedaňové príjmy obcí	Rok 2021	Rok 2020
Nebytové priestory	64 814,20	109 015,17
Odberateľské faktúry	12 645,23	8 865,60
Poplatok za zber, odvoz a zneškodnenie komunálneho odpadu	1 375 044,91	1 228 629,04
Spolu	1 452 504,34	1 346 509,81

Pohľadávky za daň obcí	Rok 2021	Rok 2020
Daň z nehnuteľnosti	889 610,69	742 860,13
Daň za psa	42 204,78	35 980,09
Daň za nevýherné hracie prístroje	608,66	442,66
Daň za predajné automaty	269,00	269,00
Daň za ubytovanie	4 021,23	17 547,39
Daň za užívanie verejného priestranstva (parkovacie miesta)	35 301,02	daň nebola evidovaná v účtovníctve
Spolu	972 015,38	797 099,27

Na odpadové hospodárstvo vlani mesto potrebovalo 3,22 milióna eur. Mohlo vynaložiť i viac – napríklad aj na nákup kontajnerov, ktoré dopĺňajú prostredie sídlisk, nebyť množstva pohľadávok spojených s odvozom a likvidáciou odpadu.

Foto: archív MT

určená 20-ročná lehota na evidovanie nevymožiteľných pohľadávok.

Pred začatím vymáhania, hlavne u daňových nedoplatkov, mesto vyzýva dlžníkov na dobrovoľnú úhradu nedoplatkov. Upozorňuje ich tak na možnosť úhrady dlhu ešte pred exekučným konaním, ktoré so sebou prináša ďalšie náklady a môže trvať i niekoľko rokov. V roku 2021 do procesu vymáhania pohľadávok vstúpila pandémia zákonom lex korona, ktorý administratívu okolo pohľadávok odsunul na ďalšie roky.

V minulom roku došlo v meste vzhľadom na účinnosť zákona 233/2019 aj k zastaveniu tzv. starých exekúcií. Išlo o exekúcie podané v rokoch 1996 až 2016, v Martine to bolo 5151 prípadov, ktoré do mestskej pokladnice už nedonesú ani euro. Zastavovanie starých exekúcií bude pokračovať i v nasledujúcom období.

Viera Legerská

STRUČNE Z MARTINA

Neuveriteľných šesťdesiat rokov v samospráve

V úvode júnového rokovania Mestského zastupiteľstva v Martine predstavitelia mesta Martin spolu s mestskými poslancami zablahoželali poslankyni Zite Sekerkovej za jej 60-ročnú aktívnu prácu v samospráve, ktorá pred viacnásobným zvolením do mestského zastupiteľstva pôsobila v rôznych referentských i vedúcich pozíciách či už na vtedajšom Mestskom národnom výbore v Martine, či neskôr po roku 1989 na mestskom úrade. Mnohí obyvatelia Severu na ňu však v dobrom spomínajú aj ako na predsedníčku tejto mestskej časti, keď spolu riešili mnoho rôznych záležitostí.

Zita Sekerková pôsobí v samospráve 60 rokov, bol to dôvod na poďakovanie za vynaloženú prácu.

Foto: archív mesta Martin

„Zitka Sekerková zasvätila práci v samospráve celý svoj život, prakticky od skončenia školy až po tieto súčasné chvíle. Chcel by som pri tejto vzácnej a možno na Slovensku i ojedinelej príležitosti vyzdvihnúť predovšetkým jej nezištnosť a obetavosť. Ale aj jej schopnosť pracovať s ľuďmi a pre ľudí. To, že to dokázala 60 rokov, svedčí o jej charizme a sile osobnosti,“ ďakoval kolegyni z poslaneckých lavíc Peter Kašuba. Potom spoločne s primátorom mesta Martin Jánom Dankom jej odovzdali kvety a vecný dar.

„Nečakala som to, prekvapili ste ma. Cítim sa roztrasene, tlačia sa mi slzy do očí, ako napríklad futbalistom, ktorí sa lúčia s hráčskou kariérou,“ reagovala na gratuláciu a poďakovanie poslankyňa Zita Sekerková.

(KP)

Fontány už slúžia svojmu účelu

Už aj podľa kalendára máme leto, horúcich dní pribúda, a tak mnohí Martinčania uvítali, že z fontán v meste už tečie voda. Na ich údržbu a prevádzku má mesto v rozpočte vyčlenených 50-tisíc eur.

Martinské fontány v centre mesta síce vzhľadom neohúria, ale dá sa pri nich trochu schlaďiť či osviežiť. A na svoje si prídu aj deti, ktoré sa rady špliechajú, napríklad vo fontáne pri I. budove Matice slovenskej. Na pešej zóne máme ešte dve fontány – pri budove Millénia a potom pri Turčianskej galérii. Väčšia fontána je v Hviezdoslavovom parku.

Najnovšou mestskou fontánou je chodníková fontána v mestskej časti Sever v parku neďaleko Pamätníka SNP. Má desať vodných trysiek, ktoré sú symetricky rozmiestnené v úrovni terénu a pracujú podľa vytvoreného počítačového programu, vďaka čomu vytvárajú dynamické efekty.

Keď je fontána zapnutá, z dlažby vystupujú nasvietené vodné lúče s 240 farebnými odtieňmi, ktoré vizuálne skrášľujú okolitý priestor parku.

Chodníkovú fontánu na Severe majú radi najmä deti.

Foto: Roman Kopka

(KP)

Tradičné dva dni budeme bez teplej vody

Spoločnosť STEFE Martin oznámila, že v dňoch 6. a 7. júla bude v meste Martin prerušená dodávka teplej vody. Ide o tradičnú odstávku v tomto čase, počas ktorej sa vykonávajú práce na plánovaných opravách a údržbe zariadení na výrobu tepla zo strany MH Teplárenského holdingu, závod Martin. V prípade, ak v priebehu 8. júla nedôjde k obnoveniu dodávky teplej vody, nahláste poruchu nepretržitej služby dispečingu STEFE Martin na telefónnom čísle 0800 700 707.

(KP)

Nové priestory neonatologickej kliniky zvyšujú štandardy hospitalizácie najmenších pacientov a ich rodičov.
Foto: Roman Kopka

V Martine máme špičkové centrum urgentnej starostlivosti o kriticky chorých novorodencov

Novovybudované moderné zariadenie dokáže zabezpečiť vysoko špecializovanú zdravotnú starostlivosť o 22 kriticky chorých a 16 vážne chorých novonarodených detí.

Neonatologická klinika Jesseniovej lekárskej fakulty a Univerzitnej nemocnice Martin získala po rokoch práce v stiesnených podmienkach nové moderné priestory určené na poskytovanie urgentnej starostlivosti o kriticky chorých novorodencov.

Dobre investované peniaze

Na ich dostavbu, vrátane zabudovaných technológií, nemocnica preinvestovala približne 2,5 milióna eur. Ďalších 1,2 milióna bolo investovaných do prístrojového vybavenia tohto moderného centra. Nemocnica použila prostriedky z kapitálových výdavkov ministerstva zdravotníctva a z vlastných zdrojov.

Martinské centrum urgentnej starostlivosti o kriticky chorých novorodencov dokáže zabezpečiť vysoko špecializovanú zdravotnú starostlivosť o 22 kriticky chorých a 16 vážne chorých novonarodených detí.

„V jeho priestoroch sa nachádza jednotka intenzívnej starostlivosti, jednotka vysokošpecializovanej starostlivosti, dve mliečne kuchynky na prípravu mliečnych dávok, miestnosť na prípravu infúzných roztokov. Zároveň tu vznikol samostatný ubytovací trakt pre sedem mamičiek kriticky chorých novorodencov, ktorý má tri izby, dennú miestnosť s kuchynským kútom, kúpeľňu a toalety. Nové priestory neonatolo-

gickej kliniky zvýšia štandardy hospitalizácie najmenších pacientov a ich rodičov a zároveň sú veľkým prínosom aj pre celý zdravotnícky personál poskytujúci novorodencom špičkovú zdravotnú starostlivosť,“ povedala Katarína Kapustová, hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Martin.

Neonatologická klinika poskytuje v rámci Slovenska najkomplexnejšiu liečebnú starostlivosť kriticky chorým a chorým novorodencom. Ide o intenzívnu starostlivosť o extrémne nezrelé deti, ako aj o perioperačnú starostlivosť o chorých novorodencov vyžadujúcich intervenčný chirurgický zákrok (okrem výkonov špecializovanej kardiológie centralizovanej v Detskom kardiocentre a korekcie rázštepov pery a podnebia). Martinské neonatologické centrum poskytuje zdravotnú starostlivosť predovšetkým novorodencom zo severu Slovenska, jeho pacientmi sú však nezriedka deti z celej republiky.

Excelentný odborný potenciál

Klinika prešla počas uplynulých dvadsiatich rokov pod vedením prednostu prof. Mirka Zibolena a primárky doc. Kataríny Maťašovej rýchlym vývojom a stala sa najvýznamnejším neonatologickým centrom na Slovensku. Hoci dlhé roky pôsobila v nevyhovujúcich priesto-

roch, narastajúci ľudský potenciál bol tým, čo ju zásadne odlišovalo od ostatných slovenských neonatologických pracovísk. V súčasnosti tu pôsobí 17 lekárov, z toho 14 kvalifikovaných (de facto 2 profesori pediatrie, 1 docentka, 14 zamestnancov s titulom PhD) a 53 sestier, z toho 42 špecialistiek.

Ako jediné pracovisko na Slovensku poskytuje možnosť ďalšieho vzdelávania lekárov a sestier v neonatológii, ako aj možnosť doktorandského štúdia zdravotníckym pracovníkom. V jej radoch pôsobia hlavný odborník MZ SR pre neonatológiu, predsedníčka výboru odbornej spoločnosti lekárov i predsedníčka odbornej spoločnosti sestier.

Ďalší významný míľnik

Neonatologická klinika JLF UK a UNM Martin oslavuje 20 rokov svojej existencie. Štatút kliniky získala v roku 2002, kedy už mala martinská nemocnica samostatné novorodenecké oddelenie. O jej vznik sa pričínili predovšetkým vtedajší dekan JLF UK a prednosta gynekologickej kliniky prof. Ján Danko a prednosta detskej kliniky prof. Ján Buchanec. Otvorenie centra urgentnej starostlivosti o kriticky chorých novorodencov je ďalším dôležitým míľnikom v poskytovaní vysoko špecializovanej starostlivosti o najmenších pacientov UNM. **(RED)**

Najväčšou devízou neonatologickej kliniky je ľudský potenciál.
Foto: Roman Kopka

Povedali o martinskej neonatologickej klinike

prof. MUDr. Mirko Zibolen, CSc., prednosta Neonatologickej kliniky JLF UK a UNM

Pracovisko, ktoré pred 20 rokmi vzniklo, bolo pole neorané, no každá brázda, ktorú sme vyorali, zanechala trvalú stopu. Začali sme pracovať na medicíne založenej na dôkazoch, dbali sme na to, aby sme deti zväžali k nám na oddelenie podľa možnosti v brušku,

aby boli správne vyživované. Navštevovali sme významné pracoviská v zahraničí, neustále sa vzdelávali, čo prinieslo ovocie.

Najväčšou devízou tohto pracoviska je ľudský potenciál a to ho robí najkomplexnejším. Samozrejme, dopomáhajú nám k tomu i tieto nové a moderné kvalitné priestory i špičkové prístroje.

prof. MUDr. Ján Danko, CSc., primátor mesta Martin, jeden z iniciátorov založenia kliniky

V Univerzitnej nemocnici v Martine máme svetové pracovisko modernej perinatologie,

ktoré je pýchou Slovenska. Toto pracovisko bez akýchkoľvek pochybností vylepšuje výsledky perinatologie v našej krajine, na čom majú zásluhu excelentní odborníci, ktorí majú k dispozícii i špičkovú technológiu svetovej úrovne.

Na tomto mieste sa zachraňujú životy mnohých detičiek, riešia sa najťažšie prípady. Napokon, s týmto zámerom sme pred 20 rokmi neonatologickú kliniku zakladali. Teraz sa úprimne teším z nového centra urgentnej starostlivosti o kriticky chorých novorodencov, je to ďalší významný posun k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti na najvyššej možnej úrovni.

doc. MUDr. Dalibor Murgaš, PhD., MHA, medicínsky riaditeľ UNM

Jedno z našich najlepších pracovísk začína novú etapu svojho fungovania. Toto pracovisko je i podľa odborníkov zo zahraničia najkomplexnejším neonatologickým pracoviskom na Slovensku, pretože rieši najširšiu škálu novorodeneckých ochorení.

Dokonca je to jediné pracovisko, ktoré dokáže poskytovať život zachraňujúcu starostlivosť novorodencom, ktorí sa narodili pod hranicou životaschopnosti.

Turčianske Venuše optimisticky do života

Členky Občianskeho združenia Turčianske Venuše s radosťou priali správu o ukončení protipandemických opatrení, ktoré pre seniorov a zdravotne znevýhodnených občanov znamenali izoláciu a stratu sociálnych kontaktov. A tak s príchodom jari začali vykonávať aktivity, vychádzajúce z projektu „Optimisticky do života“. Jeho cieľom bolo naštartovať spoločenský život, aktívne tráviť voľný čas, ale aj pri navrátiť duševnú pohodu a podporiť oslabený organizmus.

Ideálnym riešením na naplnenie týchto cieľov bol kúpeľný pobyt, ktorý spája liečebný program so spoločenskými a kultúrnymi aktivitami. Kúpele Sklené Teplice, ležiace na úpätí Štiavnických vrchov, v krásnej doline obklopené bohatými lesmi, nás privítali v posledný májový týždeň. Na vlastnej koži sme vyskúšali liečivú silu termálnych prameňov, ktoré sa už od 17. storočia využívajú na liečebné účely. Ozdravné účinky vysoko mineralizovanej vody sme si užívali v nevšednom prostredí Banského kúpeľa, vyzdobeného replikou Botticelliho fresky Zrodenie Venuše, či v oddychovom bazéne Kúpeľa Márie Terézie vystavaného v antickom štýle a prekrytého umeleckou vitrážou. Tí, ktorým zdravotný stav dovolil, mohli vyskúšať

blahodarné účinky horúcej hypertermálnej vody v unikátnom jaskynnom parnom kúpeľi nazývanom Parenica.

Ozdravný účinok liečebných procedúr sme doplnili o relax v objatí prírody. Okrem prechádzok v kúpeľnom parku sme mohli podniknúť nenáročné vychádzky do najbližšieho okolia. Kultúrnym zážitkom sa stala návšteva neďalekej Banskej Štiavnice, jedinečného mesta Slovenska, zapísaného v UNESCO.

Za tento týždeň plný zážitkov, s blahodarným účinkom na naše zdravie, musíme poďakovať mestu Martin, ktoré štedrou finančnou dotáciou podporilo náš projekt, vďaka čomu sme mohli čiastočne pokryť náklady na vydatý rekondičný pobyt.

(KS)

Konečne prišiel aj čas na spoločenské a kultúrne aktivity.
Foto: archív TV

O spracovanie odpadu v Martine má záujem ďalšia spoločnosť, skúsenosti má z Poľska

Bioelektra Martin chce v bývalom areáli ZŤS postaviť zariadenie pre materiálové zhodnotenie nie nebezpečných odpadov s kapacitou 100-tisíc ton ročne.

Spoločnosť Bioelektra Martin martinskej verejnosti predstavila zámer vybudovať moderné zariadenie pre materiálové zhodnocovanie širokého spektra nie nebezpečných odpadov na báze vlastnej inovatívnej nespáľovacej technológie RotoSTERIL, čo má viesť k znižovaniu podielu zneškodňovania odpadov skládkovaním či spaľovaním nielen v našom, ale aj v susedných regiónoch.

Odpad sa má k nám zväzť z viacerých okresov

Zariadenie, ktoré chce investor vybudovať v priestore dnes nepoužívanej TU2 haly bývalých ZŤS v blízkosti terajšej skládky komunálneho odpadu a zberného dvora, má ročne spracovať okolo 100-tisíc ton odpadu a má vytvoriť 43 pracovných príležitostí.

Odpad na spracovanie sa má zväzť nielen z Martinského, ale aj z viacerých ďalších okresov, ako sú napríklad Turčianske Teplice, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Bánovce nad

Bebravou, Partizánske, Prievidza, Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo. Ich počet a konečnú kapacitu množstva spracovaného odpadu presnejšie určí stanovisko odborných inštitúcií v procese posudzovania EIA.

Investori naznačili aj možnosť vzniku recyklačného priemyslu v blízkosti spracovateľského zariadenia, čo môže zvýšiť atraktivitu regiónu pre iné podnikateľské subjekty.

Martin je iba jedným z viacerých miest záujmu Bioelektry

„Zariadenie, ktorým disponujeme, vie spracovávať širokú škálu odpadov, ale my sa v Martine chceme zamerať na zmesový komunálny odpad,“ informuje výkonný riaditeľ Bioelektry Leon Ljubovič. „Výsledkom spracovania, ktoré sa deje v uzavretom priestore od príjmu cez sterilizáciu a triedenie odpadu spolu so skladovacími boxami, bude materiálové zhodnotenie odpadu, teda biomasa, sklo, kovy, plasty a podobne, čo predstavuje 60 až 80 percent výstupnej frakcie, zvyšok, 15 až 20 percent, patrí energetickému zhodnocovaniu,“ dodal.

Doplnil ešte, že v poľskej obci Róžanki, kde spoločnosť prevádzkuje zariadenie na spracovanie odpadu staršej generácie, ako plánuje vybudovať v Martine, za ostatných dvanásť mesiacov dosahujú 100-percentné materiálové zhodnotenie komunálneho odpadu. Podobné zariadenia ako v Martine chce spoločnosť vybudovať vo východoslovenskej obci Horovce a má ich v rôznej fáze existencie i rozpracovania vo viacerých krajinách sveta.

Naplánovaný vzhľad zariadenia pre materiálové zhodnocovanie nie nebezpečného odpadu, ktorý má vzniknúť v areáli bývalých ZŤS v Martine. Vizualizácie: Bioelektra Martin

Občania pripomienkovali hlavne dopravnú obsluhu

V súvislosti s martinským zámerom sa spoločnosť nachádza v procese posudzovania jeho vplyvov na životné prostredie, čoho súčasťou bolo aj verejné prerokovanie s občanmi. Hlavný riešiteľ projektu Tomáš Černoš prítomných veľmi podrobne oboznámil s technológiou spracovania odpadu a jej dopadmi na všetky zložky životného prostredia a zdravie obyvateľov.

Tí sa potom v diskusii zamerali predovšetkým na otázky dopravnej obsluhy, a to aj v súvislosti s celým areálom bývalých ZŤS, hovorili o eliminácii zápachu, hluku, spotreby vody, dobe uskladňovania jednotlivých frakcií odpadu, ich následného odvozu a podobne.

„Viaceré pripomienky občanov sa budú dať riešiť v ďalších stupňoch posudzovania a povolovania tejto investície. Mesto si to vie ustrážiť,“ pripomenula riaditeľka Útvaru hlavného architekta mesta Martin Zuzana Mendelová.

Budovanie zariadenia v Martine podlieha ešte množstvu povolení. „Ak ho spustíme v roku 2025, budeme to považovať za úspech,“ uzavrel L. Ljubovič.

Viera Legerská

AKO NA TOM SME

Ročne sa na Slovensku vytvorí 2,4 milióna ton komunálneho odpadu, čo je 446 kg na obyvateľa, pričom na skládkach a v spaľovniach dnes končí okolo dvoch tretín odpadu. Podľa záväzkov SR by sme mali v roku 2025 recyklovať až 55 percent odpadu a v roku 2035 by na skládkach malo skončiť už iba 10 percent odpadu. Zhodnocovanie odpadu je preto jednou z priorít Slovenska.

ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

MČ SEVER

Deti sa už dočkajú vylepšených ihrísk, plusom budú i vynovené chodníky

Rozkopávky znížili komfort bývania mnohých ľudí na Severe. Hneď po ich ukončení sa budú komplexne opravovať chodníky.

Na Palkovičovej ulici už ľudia kráčajú po vynovenej chodníku.
Foto: Roman Kopka

Rekonštrukcia chodníkov po vynútených rozkopávkach, osadenie nových hracích prvkov na detských ihriskách či budovanie polopod-

zemných kontajnerov. To sú len niektoré z investícií, ktoré sa už uskutočnili, resp. aktuálne uskutočňujú, či do budúcnosti v blízkom čase

plánujú na Severe. „Ako sme už informovali, prebiehajúce rozkopávky zmenili naše plány pri rekonštrukcii chodníkov. Pôvodne sme chceli zrenovovať komunikácie v parku pri Pamätníku SNP a fontáne, no peniaze napokon použijeme napríklad na dofinancovanie komplexnej rekonštrukcie chodníka na Jilemnického ulici oproti kasárňam,“ povedal Jozef Krištoffy, predseda VMČ Martin-Sever.

Cesta i chodník s obrubníkmi sa opravujú aj v jednosmerke, tiež na Jilemnického ulici (1 – 19), pri Martimexe. V budúcnosti by sa na tomto mieste mali osadiť polopodzemné kontajner a v pláne je i optimalizácia parkovacích miest, na to je však už potrebný projekt so stavebným povolením. Vynoviť chodník sa má aj na Severnej ulici pri bytovom dome 7 a 8, kde sa počíta i s opravou miest na parkovanie.

Po vynovenom chodníku už ľudia kráčajú na Palkovičovej ulici neďaleko dopravného ihriska a v blízkosti obchodných prevádzok. Na Nálepckovej ulici, na vlani zrenovovanom širokom chodníku, už boli vyznačené parkovacie miesta, a tak autá už konečne neparkujú na ceste.

Mesto Martin úspešne ukončilo verejné obstarávanie na dodanie detských prvkov, viaceré z nich sa už inštalujú aj na Severe.

„Bude to napríklad v i parku na Jilemnického ulici, kde sa obnoví aj pieskovisko, opravujú sa však aj dopadové plochy. Nové hracie prvky pribudnú aj na Ul. kozmonautov 29 či pri Severii,“ informoval Jozef Krištoffy.

Roman Kopka

Deň otcov oslávili futbalom

Premiérový turnaj sa vydaril, o rok plánujú pokračovať.

Deň otcov, ktorý tento rok pripadol na 19. júna, si v MŠ na Družstevnej ulici pripomenuli minifutbalovým turnajom v areáli ZŠ Alexandra Dubčeka. „Spolu s deťmi sme chceli netradične poďakovať všetkým otcom za ich obetavosť, lásku a podanú pomocnú ruku v každej chvíli,“ povedala Adriana Fejková, učiteľka MŠ na Družstevnej ulici.

Do turnaja boli organizačne zapojení niektorí rodičia a priatelia školy, ktorí sa spolu s pedagogickými pracovníkmi postarali nielen o medaily a diplomy, ale i o drobné odmeny v podobe sladkostí, maľovania, hračiek, fliaš na pitie pre všetky zúčastnené deti. Odmenu si, samozrejme, zaslúžili aj ockovia, ktorí sa spolu so svojimi rodinami postarali

o skvelú futbalovú atmosféru a náladu.

Futbalovému turnaju dal vážnosť i mladý licencovaný futbalový rozhodca Adam Lilge, ktorého všetci ocenili veľkým potleskom a poďakovaním. Futbal si zahrali nielen deti so svojimi ockami, ale i deti medzi sebou, no s najväčšou vervou a oduševnením sa do zápasov pustili ockovia medzi sebou, ktorí sa tak na chvíľu vrátili do svojich detských či športových čias.

„Veríme, že sme založili novú peknú tradíciu a o rok si turnaj zopakujeme. Pod úspech akcie sa podpísala i hojná účasť malých i veľkých futbalistov a fanúšikov. Všetkým ďakujeme za pomoc pri zorganizovaní týchto príjemných chvíľ, ale aj za milé reakcie a pozitívnu odozvu. Deti sa hrou učili nielen športovému správaniu, ale užili si spoločne pár krásnych chvíľ so svojimi najbližšími. Tlieskalo sa, skandovalo, jasalo

Po turnaji dostali deti sladkú odmenu.
Foto: archív (AF)

i oslavovalo, pretože víťazmi sa napokon stali všetci,“ myslí si Adriana Fejková. **(RED)**

MČ STRED

Oddych nie je v pláne, pokračuje obnova chodníkov a detských ihrísk

V mestskej časti Stred budú aj v lete pokračovať v naplánovaných prácach, najmä v opravách chodníkov a obnove detských ihrísk.

V júni sa začalo s opravou chodníka na Tajovského ulici, kde pribudli aj bezbariérové výjazdy. Následne na tejto ulici budú robiť aj nový priechod pre chodcov ku vchodu do MŠ Tajovského, a to aj s nasvietením. Medzitým pokračuje kompletná rekonštrukcia strechy v MŠ Tajovského, financovaná z rozpočtu mesta.

A tu je sumár chodníkov, ktoré budú v mestskej časti Stred v lete postupne odnovované: Ulica P. O. Hviezdoslava (západná strana) s následnou výsadbou stromovej aleje, Ulica M. R. Štefánika (obytný blok), Ulica Novomeského (chodník severná časť), Ulica Daxnerova (chodník ku železničnej stanici), Ulica Daxnerova (komunikácia do pešej zóny od Ulice P. Mudroňa), Ulica Sokolíka (nový asfalt na detské ihrisko). Celková vysúťažená cena za tieto práce je 230 000 €.

To nie je všetko. V MČ Stred bude prebiehať aj obnova detských ihrísk na uliciach Holubého, Sokolíka, Björnsonova, Thurzova, Štúrovo námestie, ZŠ P. Mudroňa, MŠ Tajovského. Pribudnú tu prestrešené veže so šmýkačkou, hojdačky, kolotoče, preliezačky, pieskovisko a vonkajšie fitnes prvky. **(RED)**

Na Tajovského ulici zrekonštruovali celý chodník aj s novými bezbariérovými nájazdmi.
Foto: Bruno Horecký

Poškodený chodník na Ulici P. O. Hviezdoslava bude obnovený aj s náhradnou alejovou výsadbou stromov.
Foto: Bruno Horecký

Aj na detskom ihrisku na Ulici Björnsonovej budú doplnené nové hracie prvky.
Foto: Bruno Horecký

Ihrisko na Ulici Šoltésovej dostane nový asfaltový povrch.
Foto: Bruno Horecký

V MŠ na Tajovského ulici opravujú celú strechu a škôlku doplnia aj ďalšie hracie prvky.
Foto: Bruno Horecký

Poškodený chodník na Ulici Novomeského bude čoskoro zrekonštruovaný.
Foto: Bruno Horecký

Na detskom ihrisku na Ulici Thurzovej pribudnú nové preliezačky.
Foto: Bruno Horecký

MČ ZÁTURČIE

Plán na leto: Nové lavičky, osvetlenie priechodov pre chodcov, ale aj Kalinčiakove oslavy

Sídliisko Záturčie nebude odpočívať ani počas letných mesiacov. Rovnako ako ani poslanci v tejto mestskej časti. Pripravené je dotváranie niektorých vnútroblokov, rekultivácia psieho parku a pripravuje sa aj nasvietenie priechodov pre chodcov.

Leto v Záturčí bude mať prívlastok pracovné. Vymenujme aspoň niektoré z plánov. Do areálov zrekonštruovaných vnútroblokov na uliciach Jankolu a Rovnianka sa budú osadzovať nové hracie prvky, aby sa mali deti kde hrať. Nové hracie prvky pribudnú aj na ihriskách pri Jednote, na Makovického ulicu, ale aj na nové detské ihrisko pri základnej škole.

Postupne sa pracuje aj na rekultivácii psieho parku, aby už o pár dní bolo pripravené na vysiatie nového trávnik. Potom zostáva len čakať na spoluprácu počasia, aby nové trávniky dostávali vlahu v podobe dažďových kvapiek a zazelenali sa.

Ak sa tak stane, psí park sa dostane do finále a postupne by už mohol naplno slúžiť tomu, kvôli čomu bol vybudovaný.

Bezpečnosť na cestách

V Záturčí je témou aj bezpečnosť na cestách. Pripravuje sa nasvietenie priechodov pre chodcov na tých najdôležitejších miestach, medzi ktoré patria najmä zastávky MHD, kde je zvýšený pohyb chodcov a veľmi často tam dochádza ku kolíziám s motoristami.

„Bude to veľmi prospešné, lebo každý jeden ľudský život a zdravie sú nenahraditeľné,“ zdôrazňuje Tomáš Zanolit, predseda VMČ Martin-Záturčie.

Postupne finišujú rekonštrukčné práce aj na objekte jasli, aby sa mohli už začiatkom jesene

Vo vnútrobloku na Ulici P. V. Rovnianka okrem chodníkov zrenovovali aj ihrisko na basketbal.

Foto: Roman Kopka

otvoriť. Po celom sídlisku sa postupne doplní podľa požiadaviek občanov ešte 16 lavičiek, aby sa Záturčania mali kde zastaviť, stretnúť sa s priateľmi či odpočinúť si pri susedskej debata.

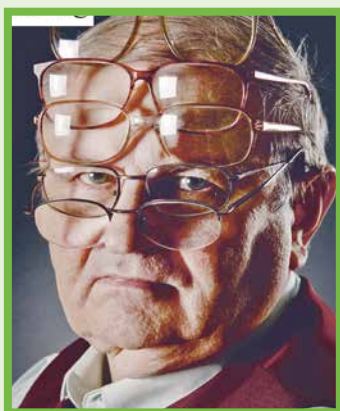
Mural aj v Záturčí

Záturčie je povestné aj svojimi kultúrnymi aktivitami. Nebude to inak ani tento rok. Na 20. augusta 2022 sa pripravuje veľká slávnosť s názvom

vom o Pohár Janka Kalinčiaka a Memoriál Milana Zajasenského.

Vynovený kultúrny dom sa už teší na návštevníkov pri príležitosti osláv 200. výročia narodenia Janka Kalinčiaka. Aby tento veľkán slovenských dejín neupadol do zabudnutia, na budove základnej školy plánujú inštalovať mural s jeho podobizňou. Nie je to lacná záležitosť, ale určite si to táto osobnosť zaslúži. **Jana Cikhartová**

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Na margo MDD

Prečo sa hovorí, že bocian nosí deti? Pretože z komína najlepšie vidí, kto, kde, s kým a kedy.

Amfiko

Stretol som tu malé plačúce dievča a pýtam sa ho:

- Čo sa ti stalo?
- Ja som sa stratila.
- A svoju adresu poznáš?
- Anča zavináč mejl bodka eská.

Odpočuté v Jahodníkoch

Veľa starostí by sa ušetrilo, keby sa deti rodili už tetované a s piercingom.

Gramatika v škole

- * Pravopis poznám tak dobre, že urobím chybu iba vtedy, keď niečo napíšem.
- * Veta je napísaná alebo napovedaná myšlienka.
- * Učiteľ je podstatné meno, ale riaditeľ podstatnejšie.

Gastroinformatórium

Čerešňa dozrieva v júni. Ide o hit sezóny, takže nasleduje recept na čerešňovú bublaninu. Vezmite za hrst guľatých červených umytých a vykôstkovaných plodov a okamžite, najneskôr ihneď, si ich vložte do otvoru medzi nosom a bradou, vulgo chlebarne. Upíjajte z pohára vodu alias H₂O a v ústach s čerešňami viackrát smelo zabublajte. Dobrú chuť vám naháňam.

Horkýže Slíže a minuloročné nabité Amfiko.
Foto: Kultúrna scéna

Amfiko: Leto plné hudby, filmov, festivalov a zážitkov

Jedinečný areál, ktorým sa naozaj nemôže pochváliť žiadne iné slovenské mesto, bude v lete plný hudby, filmov a festivalov. Dramaturgia stavia na osvedčených podujatiach, ale budú aj novinky.

Martinčania majú aj toto leto možnosť naplniť svoje kultúrne potreby v Amfiku. Premietanie filmov sa už začalo, areál je pripravený, v občerstvujúcich stánkoch sa zavádza bezkontaktná platba a pre dobrodružné typy je celý deň prístupný lanový park. Vlni v areáli rekonštruovali aj sociálne zariadenia, tento rok sa rieši jeho čiastočná revitalizácia.

„Ak sa nebude v Amfiku v daný deň organizovať koncert či festival, alebo iné podujatie, premietanie plánujeme celé leto každý večer.

V ponuke sú rozprávky, výnimočné filmy slovenskej, českej či zahraničnej produkcie a niekoľko európskych klubových filmov,“ informuje riaditeľ Amfika Martin Lechan. „V júli sa premietanie začína o 21.30 h a v auguste o 21. h,“ dodáva.

Aj koncerty

Letná programová ponuka Amfika má niekoľko kľúčových bodov. Kultúrna scéna na jeho javisko umiestnila koncert rapperov Kaliho a Simy (2.

júla) a koncert Desmodu (19. augusta). V strede prázdnin, konkrétne v sobotu 30. júla, sa v priestoroch letného kina bude konať festival punkovej a rockovej hudby Martinica a pre fanúšikov Horkýže Slíže a Ine Kafe je tu správa, že dvojkoncert týchto kapiel má termín 31. augusta. Začiatkom septembra (2. 9.) predstaví deťom svoj nový album Miro Jaroš.

Tradičný festival Hory a mesto

Cestovatelia a milovníci horských filmov si prídu na svoje 5. augusta. Areál Amfika bude vtedy vyhradený festivalu Hory a mesto, ktorý má podtitul Noc horských filmov.

„Toto podujatie je už tradičné, rovnako ako aj festival medikov Ži a nechaj žiť, ktorý sa uskutoční 16. – 18. septembra. Je spojením charitatívneho Behu medikov a dvojdňovej ponuky koncertov hip-hopovej a tanečnej hudby a vystúpenia pohodových kapiel, ako je napríklad Hex či Billy Barman,“ opisuje plány M. Lechan.

Dodáva, že tieto plány na leto ešte nie sú sfinalizované do detailov. Uvažuje sa napríklad o podujatí pre seniorov či graffiti a streetart komunitu.

„Tešíme sa na pohodu, ktorú môžeme návštevníkom sprostredkovať. Už ich nebudeme rátať či vyžadovať podpisy a telefónne čísla. Protipandemické opatrenia, ktoré ovplyvnili sezónu v Amfiku vlni, tohto roku odpadli. Večery s hviezdami budú v tomto roku, dúfam, plné zážitkov a dobrého kultúrneho výžitia,“ uzatvára M. Lechan.

Viera Legerská

Pudrenka Hany Gregorovej, v ktorej sa zachovali zvyšky ružového pudru, ktorý denne používala. Foto: archív LM SNK

O pudrenke Hany Gregorovej, ale aj o tom, prečo sa šálky Janka Jesenského opäť stretli

Výstava, ktorú si v Literárnom múzeu SNK môžete pozrieť do 23. júla 2022, prezentuje pomerne neznáme zbierkové predmety, ktoré síce samy osebe nestáli v centre pozornosti, avšak majú veľkú výpovednú hodnotu v kontexte literárnych zbierok Janka Jesenského, Hany Gregorovej, Štefana Králiku či Emila Boleslava Lukáča.

„Nie vždy je hlavným médiom papier – ako by sa dalo očakávať práve v Literárnom múzeu. Uchováваме a zhromažďujeme prakticky akékoľvek zbierkové predmety, ktoré súvisia s literárnym životom, osobnosťou či literatúrou ako takou,“ uviedla na margo aktuálnej výstavy v Literárnom múzeu SNK jej spolukurátorka Adriana Brázdová.

Jej obsahom sú memorábie, teda predmety spojené s osobnosťami slovenského kultúrneho života, ktoré sa podarilo zachrániť a dnes patria k raritám múzejných zbierok na Slovensku. Typickými sú napríklad perá, kalamáre, ceruzky, písacie bloky, fajky, šálky, okuliare.

„Na výstave máme napríklad dioptrické okuliare Štefana Králiku, ale aj Ľuda Zúbeka či Valentína Beniaka. Návštevníci si tak môžu urobiť obraz o vkuse a štýle ich nositeľov,“ dopĺňa A. Brázdová.

K dramatikovi Š. Králikovi, autorovi známych Mozoľovcov, dodáva, že v civilnom povolani bol le-a výstava prezentuje časť jeho súpravy lekárskeho

náradia a remeselne vyrobenú drevenú pečiarku. Dámy si napríklad všimnú aj striebornú pudrenku s labutienkou spisovateľky a obhalkyne ženskej emancipácie Hany Gregorovej. Obsahuje zvyšky ružovkastého pudru, ktorý táto žena denne používala, čím poburovala vtedajšiu spoločnosť.

Osobitnú kapitolu na výstave predstavujú šálky, kanvice a lyžičky, dokumentujúce odychové zvyklosti našich literárnych dejateľov. Napríklad Janka Jesenského, po ktorom má múzeum aj džbánik na mlieko, šálku s tanierikom a podnosom. „Na ňom je miesto aj pre druhú šálku s tanierikom, no tá je majetkom Múzea mesta Bratislavy. A tak sa obidve po dlhom čase ocitajú v Martine spolu,“ upresňuje s tým, že rozdelenie šálok má svoju príčinu, keďže Janko Jesenský pôsobil aj v Bratislave.

Výstavu jej organizátori nazvali Na okraji záujmu. Symbolizuje fakt, že literárne zbierky sa na Slovensku po roku 1989 dostali na okraj pozornosti múzejníkov, ale i návštevníkov, ale aj to, že spojenie exponátov s literatúrou sa ťažšie odhaľuje. Väčšina predmetov, ktoré môžeme vidieť v Martine, nebola doteraz prezentovaná a patrí do zbierok Múzea mesta Bratislava a Literárneho múzea SNK. Pozrieť si ich môžete do 31. júla.

Viera Legerská

Čajová súprava Štefana Králiku s pestrým čínskym dekorom z rokov 1938 – 1939. Foto: archív LM SNK

KULTÚRNE MENU

■ **S exkluzívnym hosťom Michaelou Musilovou.** Slovenská národná knižnica 10. júla od 13. do 18. h pozýva do svojej sídelnej budovy na vedecko-popularizačné popoludnie Na polceste na Mars. Jeho exkluzívnym hosťom bude Michaela Musilová, slovenská astrobiologička a popularizátorka vedy a členka niekoľkých simulovaných misií na Mars.

■ **Za obrazom na celé leto.** V martinskej Turčianskej galérii je inštalovaná edukačná výstava Za obrazom prispôbená detskému divákovi. Jej cieľom je predstaviť diela zo zbierok Turčianskej galérie v interaktívnom prostredí poskytujúcom možnosti na experimentovanie a individuálne bádanie. Predstavuje diela Želmíry Duchajovej Švehlovej, Milana Laluhu, Mikuláša Galandu, Jozefa Mužilu a Andreja Barčíka.

■ **Do skanzenu každú druhú nedeľu.** Turčianska nedeľa je naplánovaná na 10. 7. a Turčianska harmonika na 24. 7. V auguste treba prísť do skanzenu na Ľanovú nedeľu (14. 8.) a Dožinky (28. 8.). Na každom z týchto podujatí sa dozvieme niečo zaujímavé o zvykoch, jedlách a zábave našich predkov.

■ **Martinské Kultúrne leto 2022.** Prvého júla štartuje v Martine Kultúrne leto 2022. Podujatia sú sústredené do víkendových dní a pozostávajú predovšetkým z koncertov viacerých hudobných žánrov pre všetky vekové kategórie návštevníkov. V ponuke je aj obľúbený Bažant Kinematograf, filmy sa budú premietat' od 17. do 20. júla na Divadelnom námestí.

■ **Naplánujte si Klimaktérium.** Divadlo komédie uvedie v Dome odborov Strojár 27. septembra skvelú komédiu s pesničkami – Klimaktérium... a čo? Skvelá babská jazda je divadelným fenoménom. Zaznamenala už vyše 2200 repríz s brisknými komentármi, postojmi a názormi, ktoré svojím humorom liečia a posilňujú.

■ **Koniec národného cintorína.** Okrem divadelného festivalu Dotyky a spojenia má Slovenské komorné divadlo v Martine v júni ešte jeden vrchol sezóny. Je ním finále nesmierne úspešnej inscenácie Doda Gombára a Roba Mankoveckého: www.narodnycintorin.sk – 1. časť. Súbor ju odohrá 29. júna v dvoch predstaveniach – o 17. a o 19. h, druhé bude jej derniérou. Na doskách divadla sa hrala takmer desať rokov. Premiéru mala 15. 12. 2012. (VL)

Letná sezóna sa začala spustením audiosprievodcu, v ponuke sú aj zážitkové balíčky

Nový audiosprievodca Martinom, Turčianske medobranie a vodosláva, letné zážitkové balíčky a iné novinky novej sezóny, ale aj to, čo turistickému ruchu u nás chýba. O tom všetkom hovoríme s Daliborom Steindlom z Oblastnej organizácie cestovného ruchu Turiec (OOCR).

S letnou sezónou sú spojené novinky. Aké sú tie aktuálne v Turci či Martine?

Po tom, ako OOCR Turiec prevzala predaj suvenírov v TIC-u, sme sa začali zaoberať zmenou ich sortimentu a jeho doplnením, lebo už vlni sa začal prejavovať ich nedostatok. Teraz si z Turca či Martina môže každý odnieť pekný suvenír. Okrem toho spoločnou aktivitou s Turčianskou galériou sme stanovili nový trend v ich ponuke a predstavili sme projekt Suvenír Turca, v rámci neho je možné obstaráť si aj umelecké suveníry spojené s našim regiónom.

Novinkou je tiež digitálny audiosprievodca mesta Martin...

Áno, mesto navštevujú tisíce hostí, ktorí často krát netušia, okolo akých klenotov chodia. No nie vždy je k dispozícii sprievodca s výkladom, prípadne poruke cudzojazyčný prospekt. Aj preto sme sa rozhodli pokračovať v trende dopĺňania a inovovania digitálneho obsahu našej webovej stránky a zadali vývoj takejto aplikácie.

Už funguje?

V tomto roku sme zmapovali a nadabovali štyridsiatu objektov. Texty vychádzajú z podkladov najnovšej publikácie Sprievodca pamiatkami Martina, ktorú sme taktiež vydali v knižnej podobe aj s orientačnou mapou. Kedže aplikácia

je určená i pre zahraničných návštevníkov, sú k dispozícii jazyky národov, ktoré najčastejšie navštevovali náš región – čeština, angličtina, nemčina, poľština, maďarčina, taliančina, francúzština, španielčina a iné.

Región má za sebou i pred sebou niekoľko podujatí venovaných propagácii...

Akcie, ktorými sme začali novú sezónu, boli určené najmä rodinám. Najskôr to bola Detská tour Petra Sagana, no odštartovali sme aj projekt Lavičky Turca a následne sa uskutočnilo Rezbárske sympóziu v Turanoch. Všetky tri akcie majú pozitívnu odozvu. V sobotu 2. júla sa uskutoční Turčianske medobranie a vodosláva v Necpaloch, na ktoré sa po pandemickej pauze teší mnoho Martinčanov. Na podujatie, ktoré propaguje krásy, prírodné bohatstvo a tradičné produkty regiónu, prichádzajú aj návštevníci z celého Slovenska i zo zahraničia.

Ale nie je to všetko?

Okrem neustálej aktivity na sociálnych sieťach a v sieti lokálnych televízií na Slovensku a v ČR sme pripravili aj niekoľko produktov v spolupráci s Krajskou organizáciou cestovného ruchu v Žiline, ktoré táto organizácia aj hradí. Koncom mája vyšiel dvojstranový materiál o možnostiach trávenia voľného času v regióne v Slovenke. Nakrútený je ďalší diel cyklo-

potuliek v okolí Martina, ktorý odvysielala RTVS. So Šokom Tabačekom a jeho priateľmi je nakrútený nový klip o Turci. Veľký materiál vyjde onedlho o Martine a Turci aj v anglickom jazyku v periodiku Slovak Spectator.

Podme sa zamyslieť. Budú slovenské regióny, vrátane Turca, cieľom dovoleniek Slovákov aj po pandémii?

Toto sa nikto neodváža prognózovať. Žijeme na vlne zdražovania, ľudia si nedokážu alokovat' zdroje, lebo nevieme, ako sa roztočí inflačná špirála. Nedá sa predvídať, čo bude v lete či na jeseň a aj ubytovateľom sa ťažšie naceňujú služby, lebo nedokážu odhadnúť, koľko si ľudia dovoľia na dovolenke minúť.

Napriek tejto realite Turiec či mesto Martin by nemali ostať ani toto leto bez návštevníkov. Čo ich k nám láka?

To vieme celkom presne z dotazníka, ktorý sme robili pre krajskú organizáciu cestovného ruchu. Sú to hlavne rodiny s deťmi, cykloturistika, turistika a kúpele.

Veľa ľudí Martinu vytýka, že zaspal svoj čas a dnes môže iba doháňať rozbehnuté regióny či mestá. Súhlasíte s týmto názorom?

Poznám ho. Jeho nositeľmi sú zväčša tí, ktorí síce ponúkajú nápady, čo treba urobiť či vy-

Leto v Martine je plné koncertov, divadla, festivalov. Bude aj v tomto roku.
Foto: Kultúrna scéna MT

Výlet na Tlstú je zážitok. Pre celú rodinu.
Foto: KOČR

budovať, ale nikdy sa nezrazili s realitou. Faktom je, že Martin je mestom dvoch národných parkov a viacerých chránených území, čo je výborné, lebo ide o jeho nesporné devízy. No ak chcete niečo postaviť, do cesty vstúpi zákon. Už to, že máme ferratu na Martinské hole, ktorá generuje desaťtisíce návštevníkov, je zázrak. Stavieť ďalšie podobné chodníky sa nám už zrejme nepodará. A bolo by kde.

Vráťme sa ku kultúrnemu turizmu v meste. Je to záležitosť oblastnej organizácie alebo inštitúcií, ktoré sú nositeľmi kultúry v Martine?

Vždy je to záležitosť toho, kto inštitúciu prevádzkuje. Oblastná organizácia tieto aktivity môže zastrešovať a aj to robí, môže motivovať, ale nie je zodpovedná za realizáciu kultúrnej akcie, marketing či propagáciu.

Skúsme ju rozobrať...

Začnem tým, že ľudia nemajú radi komplikované veci, tobôž na dovolenke nie. Chcú sa dostať k informáciám čo najjednoduchšie, vybrať si, čo sa im páči či hodí a užít si voľno. Chceme im ponúknuť jednoduché balíčky s tipmi na strávenie dovolenky alebo firemných dní v Martine či Turci. Máme vymyslené tri letné a jeden zimný. Vytvorili sme v rámci nich program na viac dní pre rôzne typy či vek návštevníkov, informácie si nájdú na našej stránke: turiec.com. Z ponuky sa dajú vyskladať konkrétne ciele výletov či zážitkov, je tam odkaz na sprievodcov, požičovne športového náčinia, informácie o náročnosti turistických a cykloturistických trás a podobne.

Hovoríte o zážitkových balíčkoch, aké sú?

Zimný teraz v lete aktuálny nie je, ale letné sme nazvali – Turistický program, Letný aktívny program a E-bike program. V turistickom je zahrnutá ferrata, Šútovský vodopád či výstupy na Tlstú, Ostrú, Lysec alebo Katovu skalú. V aktívnom programe návštevníci nájdu ponuku na turistiku vo Veľkej a Malej Fatre, ferratu, zjazd na terénnych kolobežkách, splav Váhu, cyklistiku na e-bikoch, návštevu Lanového centra v Jasenskej doline, E-bike program odporúča až 11 trás v okolí Martina.

Mesto sa nám z toho trochu stratilo...

Ani nie. Návštevníci predsa musia niekde aj bývať a jesť. A okrem toho, tento rok pripravujeme balíček, ktorý bude mixom kultúrnych zážitkov v meste skombinovaných s ponukou výletov do okolia.

Už ste naznačili, že mesto i región má isté prírodné a zákonné obmedzenia, čo sa týka budovania návštevníckej infraštruktúry. Ako by sa mali formovať, aby sme u nás vítali čo najviac turistov?

Keď sme sa zamýšľali nad tým, ako špecifikovať Turiec z hľadiska cestovného ruchu, vychádzali nám tri slogany – kultúra, zdravie a turizmus. O turizme sme už hovorili. Čo sa týka spojenia kultúry a zdravia, Martin má ohromný potenciál. Máme tu známu nemocnicu, lekársku fakultu a študentov z viacerých kontinentov. Do ne-

mocnice nechodia ľudia iba na ťažké operácie, ale aj na vyšetrenia, stanovenie diagnózy, často ich sprevádzajú príbuzní a tí nemusia čakať na svojich blízkych iba pri káve v centre. Kultúrne inštitúcie by im mali ponúknuť alternatívny program, ukázať im, že to, čo v meste máme, je dôležité pre celé Slovensko. Podobne by sme sa mali zamerať na medikov a ich rodiny. V meste a jeho okolí je čo ukázať, čo zažiť, no treba tomu pomôcť dobrou propagáciou

Informácie sú dôležitou súčasťou rozvoja turistického ruchu. Máme ich o regióne či meste dost?

Rebrandovali sme, po odchode Kremnice z oblastnej organizácie, značku Turiec, revitalizovali sme webovú stránku po klastri, ktorá teraz poskytuje dostatok informácií pre návštevníkov regiónu i mesta. Vyrábame vlastnú reláciu Križom krážom po Turci, ktorá môže byť nekonečným seriálom o informáciách a atrakciách pre turistov, Televízia Turiec ju prostredníctvom partnerských televízií posúva na celé Slovensko. Lokality je dost. Mimochodom – aeroturistika v Turca bola najsledovanejším dielom tohto seriálu.

A čo infraštruktúra?

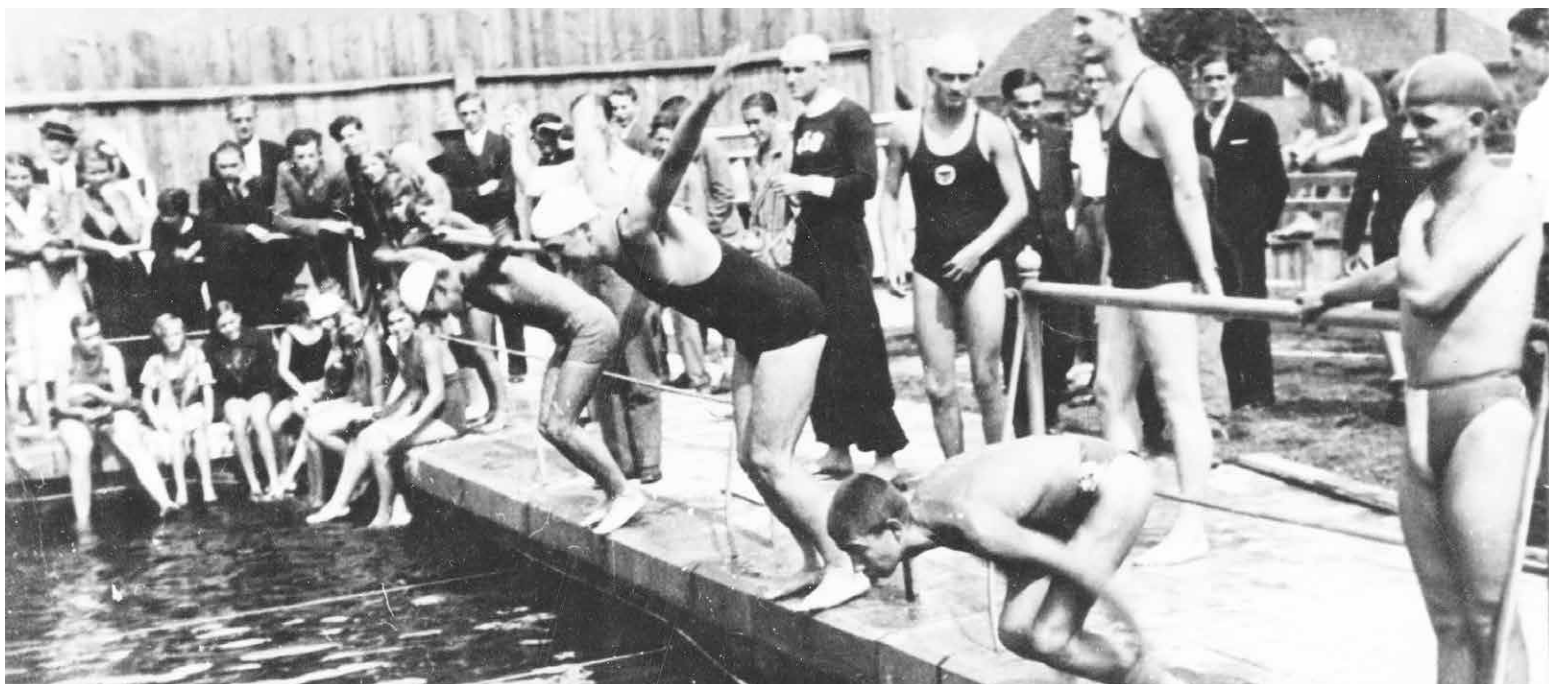
Veľmi ma mrzí, že momentálne nie je možné pre turizmus či letné vyžitie využiť vodné plochy po ťažbe štrkov. V blízkosti Martina je ich niekoľko a prírodná vodná plocha nielen pre Martinčanov v regióne chýba. Zatiaľ tomu bránia zákony, ale v budúcnosti bude možno cesta k legálnej prírodnej vodnej ploche otvorená, na ministerstve dopravy o tom diskutujeme. V Pláne obnovy je zaradená aj lanovka na Martinské hole, podhorie by sa ňou veľmi oživilo. A chýbajú hlavne cesty. Návštevníci by aj k nám prišli, ale ak majú pod Strečnom a pri Ružomberku hodiny stáť, tak ich to odradí. Máme spolu rozdiskutované projekty aj s Liptovom či Banskou Bystricou, no prekážky v dopravnej priepustnosti bránia rozvinúť ich.

Buďme trochu osobní. Kam v Turci by ste pozvali návštevu? Na čo by ste upozornili, ak by niekto od vás potreboval tip?

Mne osobne sa veľmi páčia serpentíny v Turčianskej Štiavničke. Veľmi rád mám dolný Turiec, tam je všetko krásne – Hadviga, Sklené, Drienok, Turček – všetko takmer neobjavené lokality Turca. Ak by niekto chcel odučiť deti od mobilov, odporučím Havranovo, ak si chcete len tak vyvetrať hlavu, dobrá je Gaderská dolina na bicykli až po Čertovu bránu. V zime by som pozval na skialp hrebeňom Lúčanskej Malej Fatry. O Turci je známe, že v každom ročnom období ponúka iný zážitok, dokonca to isté miesto s odstupom týždňa je o iných pohľadoch, inom dojme. Je to nezameniteľné. Stačí túto danosť čo najdlhšie uchovať neporušenú.

Viera Legerská

Z prvých pretekov plavcov na novom kúpalisku.

Vrútocké plávanie a vodné pólo oslavujú, majú i martinskú stopu

Pred tromi rokmi (2019) si Vrútky slávnostnou akadémiou pripomenuli 110. výročie organizovaného športu na pôde svojho mesta. Po tamojších priekopníkoch futbalu v Turci a na Slovensku si významné jubileum – 90 rokov na prahu začínajúceho leta bohatým programom pripomenú aj vrútockí plavci a vodní pólisti.

O nadchádzajúcich oslavách, súčasnosti a tiež bohatej a veľmi úspešnej histórii sa s čitateľmi Martinských novín podelil predseda Plaveckého a vodnopólového klubu Vrútky Dušan Kucharik.

Pri zrode vrútockého plávania stála vrah žena, ale pólistka ani plavkyňa to nebola...

Na postavení prvého kúpaliska mala veľkú zásluhu Alica Masaryková, dcéra prvého československého prezidenta T. G. Masaryka. Bola predsedníčkou Červeného kríža a štedrou finančnou podporou prispela k jeho výstavbe. Dokonca sa zúčastnila aj jeho slávnostného otvorenia 15. augusta 1932. Z vďaka za jej pomoc prvý oddiel, ktorý vznikol dva týždne predtým, niesol názov Plavecký oddiel Červeného kríža Vrútky.

Čo sa píše v kronike o začiatkoch a prvých rokoch oddielu?

Od začiatku sa tešil veľkému záujmu chlapcov a dievčat, ale aj veľkému počtu divákov. Iba rok od svojho vzniku bol po Bratislave už druhým najlepším plaveckým oddielom na Slovensku. V roku 1936 sa zapísal aj do histórie československého plávania. Bolo to zásluhou Jozefa Kovaríka, vynikajúceho vrútockého plavca a ne-

skôr aj pólistu, ktorý v novom bazéne zaplával dva československé rekordy na 100 a 200 metrov kral.

Čím žilo vrútocké plávanie v povojnových a ďalších rokoch?

Hneď po skončení vojny bolo kúpalisko v rokoch 1945 – 1946 opravené a nastal nový rozmach. Uskutočnili sa plavecké stretnutia so Sláviou Bratislava, Považskou Bystricou, Žilinou, Banskou Štiavnicou. Od roku 1952 sa Plavecký oddiel Sokol Železničiar Vrútky stal členom TJ Lokomotíva Vrútky a pod mnohé vtedajšie úspechy sa podpísal svojou prácou skvelý organizátor a predseda oddielu Karol Vojtek. Najmä on sa zaslúžil aj o vytvorenie plaveckej základne dorastu a odstraňovanie plaveckej negramotnosti.

Viaceri členovia plaveckého oddielu sa stali majstrami kraja a vodní pólisti účastníkmi majstrovstiev Československa. Začiatok 60. tých rokov predstavoval horšie časy. Po zrušení Športovej školy dorastu a odchode Karola Vojteka z funkcie predsedu činnosť ochabla a vrútocká plaváreň bola na krátku dobu dokonca zatvorená.

Kedy došlo k opätovnému oživeniu činnosti klubu, kto a čím sa na ňom podpísal?

Rok 1968 priniesol nový „vietor“ do plachiet stagnujúceho oddielu. Vznikol nový výbor a na jeho čelo bol zvolený Dušan Štekláč. Roky usilovnej práce a tisícky odpracovaných brigádnic-kých hodín priniesli svoje ovocie. Uskutočnila sa generálna oprava chátrajúceho a deravého kúpaliska, vybudoval sa nový malý bazén, kabíny, bufet, šatne, sociálne zariadenia a terénne úpravy. Telom a dušou plaveckého oddielu bol v tom čase Milan Záborský st. Bol trénerom, vedúcim mužstva, manažérom a hnacím motorom celého oddielu. Prestavbou prešlo aj vodnopólové družstvo mužov, ktoré štartovalo v celoslovenskej divízii. O rozvoj vodného póla sa ako tréner staral hlavne Ladislav Zvarik. Veľkým úspechom boli výsledky vrútockých plavcov na majstrovstvách Slovenska (Peter Pošvanc, Dana Kuková, Dana Barborková, Daniela Křížová). Po priarke Dane Kukovej, majsterke Slovenska žien a dorastu, začali rásť ako huby po daždi ďalšie úspechy vrútockých plavcov. Mladšia žiačka Jelka Kováčová sa stala dvojnásobnou majsterkou Slovenska, Monika Štekláčová získala striebornú medailu v kategórii žiačok, striebro

a dve bronzové medaily si zo slovenského šampionátu priniesla domov dorastenka Daniela Křížová. Tréneri Milan Záborský st., Alfonz Hakel, Viliam Turanský a Jiří Mikoláš vychovali aj ďalších úspešných plavcov. Patrili k nim Eleonóra Šimová, Jana Jurečková, Ľuboslava Cingelová, Nina Levčíková, Edita Paštrnáková, Kazimír Janša, Juraj Bobrovský, Jozef Žucha, Milan Záborský, Branislav Hakel, Milan Ruttkay, Igor Kluknavský, Róbert Turanský, Róbert Zrník, Martin Bebjak, sestry Křížové...

Výbor plaveckého oddielu nadväzoval na staré tradície a aj napriek skromným podmienkam dokázal zorganizovať množstvo plaveckých pretekov a vodnopólových turnajov. Za všetky tieto úspechy získal vrútocký plavecký oddiel v roku 1979 štátne vyznamenanie „Vzorný oddiel ČSZTV“.

Po vzájomnej dohode prešli vrútockí plavci v roku 1980 za lepšími tréningovými podmienkami do krytej martinskej plavárne a reprezentovali plavecký oddiel ZTS Martin.

Vo Vrútkach zostalo hlavným plaveckým športom vodné pólo. Aká bola jeho cesta k veľkým úspechom?

Dlhá, ťažká a najmä obdivuhodná. Trénerom Ladislavovi Zvarikovovi a Jánovi Kovalčíkovi sa podarilo dať dohromady kolektív obetavých pólístov, ktorí pre svoj milovaný šport prinášali nemalé obety. V Slovenskej národnej lige dokázali úspešne obstať i napriek tomu, že ako jediní nemali k dispozícii krytý bazén, a keďže ani ten otvorený nespĺňal požadované kritériá, aj na svoje „domáce“ zápasy cestovali striedavo do Novák alebo do Žiliny. O stúpajúcej úrovni presvedčili aj svojich súperov na turnajoch v nemeckom Schwerine a Grabowe. Svoj vrchol dosiahli pod vedením trénera Mariána Žuchu a realizačného tímu v roku 1991, keď po prvý raz vo svojej histórii zvíťazili v Slovenskej národnej lige a bojovali v kvalifikácii o účasť v I. lige ČSFR.

Na úspech pólístov nadviazali nevídaným spôsobom vrútocké pólisky. Kto stál za ich jedinečnými výsledkami a ako sa k nim prepracovali?

V roku 1991 sa vrútocký oddiel stal spoluzakladateľom najvyššej súťaže žien a po siedmich rokoch (1998) vrútocké pólisky pod taktovkou trénerskej dvojice Vladimír Veselovský a Jozef Rabatin získali titul majsteriek Slovenskej republiky. Navyše, bez jedinej prehry získali aj víťazstvo v Slovenskom pohári. O rok neskôr (1999) vstúpili dokonca na európsku scénu. Medzinárodná vodnopólová federácia poverila vrútocký plavecký a vodnopólový klub organizovaním stretnutí skupiny Európskeho pohára majstrov. Cenné bolo aj druhé miesto na medzinárodnom Dunajskom pohári vo Vrútkach za účasti reprezentačných družstiev Kazachstanu, Juhoslávie Francúzska a Slovenska. V roku 2000 priviedol tréner Marián Žucha vrútocké vodné pólisky až do súťaže Európskeho pohára majstrov a Porubčanovú, Šimkovú, Sládekovic, Migrovú, Valockú a Machovú do svojho novovytvoreného slovenského družstva junioriek. Ocenením bolo jeho ustanovenie do funkcie reprezentačného trénera, nominácia viacerých vrútockých pólístiek do slovenského tímu a tiež angažmán Migrovej a Žiakovej v nemeckej a švajčiarskej lige. Navyše, Vrútočanky ako majsterky Slovenska využili právo štartovať v Európskom pohári majstrov a v I. kole v nemeckom Hagene obsadili 3. miesto. Veľkú senzáciu popri ženách a juniorkách pripravili v roku 1999 aj malí pólisky. Iba 11-roční žiaci sa prvýkrát v histórii vrútockého vodného póla stali majstrami Slovenska a na druhé miesto odsunuli jasných favoritov z Košíc.

Čo priniesli roky nového milénia a posledné obdobie v dlhoročnej histórii vrútockého plávania?

Dlhodobá systematická práca vedenia klubu, trénerov a samotných športovcov znamena-

la ďalšiu bohatú žatvu úspechov doma, ale aj v zahraničí. Základ reprezentačného družstva junioriek tvorili vrútocké pólisky, v roku 2002 žiaci po troch rokoch opäť získali titul majstrov Slovenska a po nich v roku 2007 rovnaký úspech dosiahli aj žiačky. Ženský tím trénera Mariána Žuchu získaval v 1. lige tituly ako na bežiacom páse a v roku 2012 oslavoval zisk už svojho štrnásteho víťazstva v rade po sebe, čo bol v histórii slovenského športu unikát. O dva roky neskôr si zaknihovali veľký úspech aj kadetky, keď sa stali víťazkami Slovenského pohára.

O svojich kvalitách presvedčili viaceré vrútocké nádeje aj v reprezentačných dresoch. Na majstrovstvách Európy U 17 v srbskom Novom Sade to boli Karin Kačková, Emma Junasová a kapitánka družstva Miroslava Stankovianska. Na majstrovstvách sveta U 20 v gréckom Volose mali Vrútky dokonca až päťnásobné zastúpenie – Kristína Stehlíková, Emma Junasová, Simona Pažická, Karin Kačková a Miroslava Stankovianska.

Čo čaká členov plaveckého a vodnopólového klubu v najbližšom čase?

Okrem prípravy na prebiehajúce súťaže aj milá povinnosť pripomenúť si významné okrúhle výročie vrútockého plávania, ktoré aj v mimoriadne náročných a ťažkých podmienkach znamenalo mnoho obdivuhodných výsledkov, a podobne ako futbalisti, hokejbalisti či kolkári zviditeľnili mesto Vrútky a celý región Turca aj ďaleko za jeho hranicami.

Martin Ferencík

OSLAVY 90. VÝROČIA VRÚTOCKÉHO PLÁVANIA A VODNÉHO PÓLA

Dejiskom osláv 90. výročia vrútockého plávania a vodného póla, ktoré sa budú konať 1. – 3. júla pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej a primátora mesta Vrútky Branislava Zacharidesa, bude letné kúpalisko a program bude naozaj bohatý. V piatok 1. júla o 17. h sa začína slávnostné otvorenie a program, v rámci ktorého budú ocenené významné osobnosti klubu a uvedená do života publikácia Milana Záborského: História plávania a vodného póla vo Vrútkach, mapujúca dianie od vzniku roku 1932 až po súčasnosť.

Ďalšia časť programu sa bude odohrávať priamo v bazéne. Vystúpi v ňom reprezentantky SR v synchronizovanom plávaní a po nich diváci budú svedkami dvoch mimoriadne zaujímavých vodnopólových stretnutí. V prvom medzigeneračnom sa predstavia bývalí hráči Vrútok a mužstvo Turčianskych rakov a v druhom proti sebe nastúpia bývalé vrútocké majsterky SR a súčasné hráčky PVK.

Slávnostné otvorenie kúpaliska vo Vrútkach v auguste 1932. Zúčastnili sa na ňom i Alica Masaryková (v klobúku), dcéra prezidenta T. G. Masaryka, a jej brat Jan, neskorší minister zahraničných vecí ČSR.

Naši hádzanári obrali Malacky o nachystané oslavy

Do Martina sa na konci leta vráti extraliga v hádzanej, mladí tím si ju nechce len vyskúšať.

Na martinskú radnicu v polovici júna zavítala ďalšia úspešná športová partia, primátor Ján Danko spolu s kolegami z vedenia mesta zažratuloval hádzanárom MHÁK Martin k víťazstvu v I. lige a k postupu do extraligy.

Okrem odovzdania pamätného listu a symbolickej trofeje opätovne deklaroval podporu mesta Martin a poslancov, ktorá sa už na júnovom zasadnutí mestského zastupiteľstva premietla i do schválenia mimoriadnej dotácie vo výške 30-tisíc eur.

„Každý priaznivec turčianskeho športu sa nepochybne teší z návratu najvyššej slovenskej hádzanárskej súťaže do Martina. Pamätám si na to, čo vaši predchodcovia ešte vo federálnych časoch dosiahli, ako skvele reprezentovali naše mesto i na medzinárodnej scéne. Robili nám dobré meno a ich zápasy priťahovali do hľadiska veľké množstvo divákov. Je na čo nadávať. Verím, že Martinčania aj tento mladý a pracovný kolektív prídu na extraligové súboje podporiť a povzbudzovaním mu dopomôžu k splneniu ďalších ambiciózných cieľov. Nech sa hrá extraliga v Martine čo najdlhšie, nech je motiváciou pre mnohé deti, ktorým by há-

dzaná i vďaka nej padla do oka,“ povedal Ján Danko.

Zadošťučinenie za dobrú robotu

Ladislav Bíro ml., jeden z lídrov martinského tímu, poďakoval predstaviteľom mesta za prijatie na radnici. „Nikto z nás to neberieme ako formalitu, naopak, je to pre nás česť a do istej miery aj zadošťučinenie za to, čo sme v mimoriadne náročných podmienkach dosiahli. Potešilo nás, že sa nám takejto pozornosti zo strany mesta dostalo.“

Ďalšia opora hádzanárov Boris Saitz podotkol, že aj takéto udalosti sú motiváciou a povzbudením pre mladých hráčov. „Potvrzuje to len fakt, že to vynaložené úsilie nebolo zbytočné a môžeme ďalej pokračovať.“

Martinčania sa k víťazstvu v I. lige a k návratu do extraligy dopracovali postupnými krokmi, prakticky si ho definitívne zabezpečili až v priamych súbojoch s Malackami, ktoré už boli nachystané oslavovať.

„Záhorákom stačilo uspieť aspoň v jednom z dvoch po sebe idúcich zápasoch. No my sme mali na to iný názor. Najprv sme ich porazili

Hádzanárov prijali na radnici, predstavitelia mesta sa im aj takto poďakovali za postup do extraligy.
Foto: Roman Kopka

doma a potom aj na ich pôde. Videli sme šancu dostať sa pred nich a skvele sme ju využili. Vedeli sme, že to bude náročné, no nezľakli sme sa tejto prekážky a celé mužstvo podalo v týchto súbojoch výborné výkony podložené hrou disciplínou a obrovskou túžbou uspieť. Bojovali sme nielen každý za seba, ale najmä za Martin a to sa prejavilo aj na palubovke,“ zdôrazňoval Boris Saitz.

Laco Bíro okrem týchto zlomových zápasov spomenul aj výhru v Pezinku či domáci úspech s nevyspytateľným Cíferom, ktorý vtedy prišiel do Martina v dobrej forme.

„To boli zápasy, ktoré ukázali našu silu, ktoré nám dvíhali sebavedomie a vieru, že sme schopní v tejto súťaži poraziť každého. Ja osobne za pozitívne považujem i to, že sme sa v tejto covidom rozhárannej sezóne dokázali koncentrovať na každý duel, že ak niekto pre chorobu, karanténu či iné dôvody nemohol

prísť na zápas, tak ho spoluhráč dokázal nahradiť. Tím bol vnútorne silný, držal pohromade aj v ťažkých situáciách a to ho posúvalo dopredu.”

Bude sa treba dobre pripraviť

Nemusíme veľmi zdôrazňovať, aký je kvalitatívny rozdiel medzi extraligou a I. ligou, najmä čo sa týka hernej, fyzickej a taktickej vyspelosti jednotlivých tímov.

”

Tím bol vnútorne silný, držal pohromade aj v ťažkých situáciách a to ho posúvalo dopredu.

Ladislav Bíro ml.

„V extralige prakticky za každú chybu zaplatíte inkasovaným gólom, čo v nižšej súťaži až tak neplatí. Určite sa máme v príprave na čo zamerať a pracovať na tom, aby sme boli ešte lepší ako doposiaľ. Chceme sa pobiť o dobrý výsledok v každom zápase, aby diváci videli, že sme do hry dali všetko, že nám srdce bije za Martin. A to je aj náš prvoradý cieľ,” myslí si Ladislav

Bíro ml. Boris Saitz doplnil, že základy sa budú už na tréningoch. „Aj preto sme si povedali, že bez kvalitnej prípravy veľa vody nenamutíme a že k nej napriek rôznym povinnostiam musíme zodpovedne pristúpiť. A to je aj úloha nás starších, dať mladým dobrý príklad.”

Martinské mužstvo sa postupne generačne obmieňa, je v ňom veľa mladých chlapcov, ktorí mali v nedávno skončenej sezóne medzi mužmi premiéru.

„Ani vo sne sa nám nesnívalo, že hneď v prvom roku budeme pri postupe nášho mužstva do extraligy. Je super, že sme už ako dorastenci boli pri takomto historickom momente a že pri všetkej skromnosti sme aspoň malou troškou k nemu mohli prispieť,” povedal Jakub Slezák.

Ďalší mladík Miroslav Jesenský sa už na extraligu teší. „Je to pre nás nepochybne veľká výzva a zároveň i šanca posunúť sa ďalej. Nie každý takúto možnosť má, a preto ju budeme chcieť čo najlepšie využiť. Za každú minútu v zápase budeme vďační, je super získavať cenné herné skúsenosti v najvyššej súťaži.”

Poslednú júnovú sobotu sa uskutočnilo vyžrebovanie extraligy, Martinčania svoj prvý zápas odohrajú v prvý septembrový víkend na domácej pôjde proti tímu Záhoráci Stupava/Malacky.

Roman Kopka

Na znak spolupráce mesta a hádzanárskeho klubu sa obliekali aj dresy.
Foto: Roman Kopka

Po dvoch rokoch pandémie koronavírusu je každá pohybová aktivita detí vítaná

Mestský hádzanársky klub Martin (MHÁK Martin) vo finiši školského roka zorganizoval pod záštitou mesta Martin pilotný projekt „Deti v pohybe”.

Decká si chvíľu v športovej hale doslova užili. S loptou kadečo vymysleli.
Foto: Roman Kopka

Nový športový projekt je pokračovaním programu „Bavme deti pohybom”, ktorý MHÁK Martin organizoval pre deti predškolského veku v predchádzajúcich obdobiach. Jeho cieľom je podľa Tatiany Červeňovej, viceprimátorky mesta Martin, hravým spôsobom rozvíjať mladú generáciu, naučiť ju základné pohybové zručnosti a znalosti.

Od septembra MHÁK Martin v spolupráci s mestom Martin plánujú tento projekt rozšíriť opäť o predškolákov a zapojiť tak deti v predškolskom a školskom veku do všestranných pohybových aktivít.

Ambíciou je zapojiť do projektu od 400 do 600 detí, ktoré navštevujú materské školy a školy v meste Martin.

Úvodný deň pilotného programu bol venovaný žiakom prvého a druhého ročníka základných škôl v Martine, no na svoje si na ďalšom podujatí prišli i tretiaci so štvrtákmi. Decká sa pri rôznych loptových hrách doslova do sýtosti vybláznila. Je to dôkaz, že majú pohyb rady, len im treba dať možnosť hýbať sa.

„Pohyb je to, čo mladá generácia v tejto kybernetickej dobe potrebuje. Možno aj z týchto mladých ľudí raz vyrastú hádzanári, ktorí sa dostanú do extraligy, a budeme sa tešiť z ich výkonov,” povedal na prvom pohybovom zraze Ján Danko, primátor mesta Martin.

(RED)

Fomat sa lúčil so sezónou výhrou, 3. miesto je úspechom

Martinčania v tabuľke pravdy získali 17 plusových bodov.

Je dobojované, futbalisti Fomatu Martin skončili v III. lige stred na 3. mieste a s prehľadom postúpili do zreorganizovanej III. ligy, ktorá bude mať miesto doterajších štyroch skupín už len dve, čím výrazne stúpne jej kvalita. Naši budú hrať v skupine západ, ktorá je medzi futbalovými odborníkmi považovaná za náročnejšiu. Pôsobia v nej aj viacerí hráči s bohatými skúsenosťami z najvyššej súťaže.

Vítazná bodka

Zverenci trénera Pavla Šuhaja, ktorý s vysokou pravdepodobnosťou ostáva pri kormidle „A“ mužstva i v nasledujúcej sezóne, sa s ročníkom 2021/2022 lúčili víťazstvom nad Liptovskou Štiavnicou 3:1.

„Hráči mali jasný cieľ, ísť za tromi bodmi. Zdôrazňoval som im, aby na ihrisku odviekli 100 percent a aby posledný zápas sezóny mal víťaznú bodku. To sa podarilo, hoci vieme hrať aj lepšie,“ povedal Pavol Šuhaj, tréner MŠK Fomat, ktorý považuje konečné 3. miesto za veľmi dobrý výsledok.

„Vzhľadom na problémy s kádrom, ktoré sme mali na jar, je plus sedemnást bodov v tabuľke

Matej Tomka (prvý v rade) si 3. miesto aj vzhľadom na náročný priebeh súťaže veľmi cení. Foto: MŠK Fomat / Radko Coufal

pravdy a suverénne získaná miestenka v tretej lige západ jednoznačne úspechom.”

Bolo toho už veľa

Škoda, že Martin prišiel pred jarnou časťou o viaceré zranené opory a v zime sa mu nepodarilo kvalitnejšie doplniť káder. Určite by viac ponáhal víťazný Dolný Kubín, ktorý mal v konečnom účtovaní v tabuľke len o šesť bodov viac. Druhé Rakytovce nazbierali rovnaký počet bodov ako naši, no v ich prospech hrali

lepšie vzájomné zápasy. „Záverečná tretina súťaže bola pre nás veľmi ťažká. Náš káder sa pre zranenia stále zužoval, čo bolo cítiť v zápasoch, ale aj na tréningoch. Museli sme sa vyrovnávať aj s nahusteným programom, pár zápasov sme odohrali aj v strede týždňa, a tak niet sa čo čudovať, že sme mali futbalu už plné zuby. Bola to jedna z najnáročnejších sezón, aké som zažil, a preto si konečné tretie miesto veľmi cením,“ zdôraznil mladý obranca Fomatu – Matej Tomka. **(KP)**

www.zazimartin.sk

MARTIN

